

Leto XIX. Stev. 165

DIRKTOR BORBE.
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

BORBA

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

• LJUDSKA PRAVICA
• USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1945 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNJA 1949 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE

VRSTA NOVIH ZAKONOV utrjuje načela družbenega upravljanja

Republiški zbor je včeraj med drugim sprejel zakone o socialnih zavodih, o babiški službi in porodniški pomoči, o višjih zdravstvenih šolah in zakon o lovu. Zbor proizvajalcev pa je razpravljal in sprejel zakone o lovu, o sladkovodnem ribištvi in o omejitvah predelave lesa iglavcev ter potrdil pravila nekaterih strokovnih združenj

Ljubljana, 29. junija
V Ljudski skupščini LRS sta danes dopoldne ločeno zasedala oba zbora. Nekateri zakonski načrti, ki so jih te dni obravnavali posamezni skupščinski odbori, niso spadali v pristojnost obeh. Tako je Republiški zbor dopoldne obravnaval predlog zakona o socialnih zavodih, o babiški službi in porodniški pomoči izven zdravstvenih zavodov ter o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol. Dnevni red, ki je obsegal še načrte zakonov o lovu, sladkovodnem ribištvi, omejitvah predelave lesa iglavcev in o orožju ter poročila odbora za prošnje in pritožbe, imunitetnega odbora, odbora za volitve ter nazadnje še vprašanje poletnega odmora, je bil do večera delno izrpan. Zbor proizvajalcev pa je razen o lovskem, ribiškem in lesnem zakonu razpravljal še o strokovnih združenjih nekaterih gospodarskih organizacij, o poročilu odbora za prošnje pritožbe in o poletnem odmoru.

Od kraja je bil davj v Republiškem zboru zaprišen ljudski poslanec Alojz Krivec, ki doslej zaradi bolezni svojega poslanskega mandata še ni opravljal.

O predlogu zakona o socialnem zavodu je izčrpano poročala poročevalka odbora za zdravstvo in socialno politiko Mira Svetina, ki je hkrati tudi utemeljila amandma odbora za ustanovitev posebnih socialnih skladov pri ljudskih odborih, ki bi socialnim zavodom olajšali samostojno finansiranje in krili vsaj del znatno zvišanih oskrbnin, v katere so sedaj vključeni tudi izdatki za vzdrževanje stavb in inventar, za pomožno tehnično osebje in upravo. O predlogu zakona je ugotovila, da omogoča boljše strokovno delo v zavodih pa tudi boljše življenjske pogoje oskrbovancev ter enoten sistem upravljanja. Podrobno je utemeljila družbeni sistem upravljanja, opozorila je tudi na pomen sodelovanja ženskih društev, prijateljev mladine in sorodnih organizacij v skrbi za socialne zavode.

Neznatne spremembe k zakonskemu predlogu je predlagal za zakonodajni odbor njegov predsednik in poročevalec Jože Pečeta, nakar je na obe poročili odgovoril član Izvršnega sveta Stane Kavčič, ki je za svet amandma o socialnih skladih v glavnem sprejel. Zbor je dokončni zakonski načrt soglasno izglasoval in uzakonil.

O načrtu zakona o babiški službi in porodniški pomoči je za pristojni odbor poročal doktor Marjan Ahčin, ki je pojasnil problematiko babiške službe, ki je s kurativnega področja prešla v glavnem tudi že na preventivno zaščito matere in otroka. To je terjalo tudi vedno večjo strokovno usposobljenost babic. Dejansko je preventivna zdravstvena zaščita matere in otroka od osvoboditve do danes pri nas dosegla še srednjeevropsko raven. O njej priča nenehno upadanje umrljivosti otrok v prvem letu starosti. Še vedno pa je le okrog 31% babic pri nas sodobno izšolanih in bo treba zato v toliko večji meri pospešiti vprašanje babiškega kadra. Kakor narašča število porodov v porodnišnicah v primerjavi s porodi doma (prvih je bilo 1953

Za zakonodajni odbor je Bogomir Vižintin predlagal še strožje kazenske sankcije za primere neprijavljenih splavov. S predlagano spremembo se je član Izvršnega sveta Stane Kavčič za svet strinjal in je bil nato tudi ta predlog zakona soglasno sprejet.

Zbor je zatem obravnaval predlog zakona o višjih zdravstvenih šolah, ki določa prevedbo šol za medicinske sestre, za fizioterapevte in za rentgenske pomočnice v Ljubljani na stopnjo višjih šol. Za odbor za zdravstvo in socialno politiko je dr. Marjan Ahčin sprejel predloženi načrt in ga je v svojem

govoru tudi utemeljil. Sistem strokovnega šolstva, ki ga v nekdanji Jugoslaviji domala sploh ni bilo in obsega sedaj samo v Sloveniji 11 strokovnih šol, razen omenjenih treh tudi šole za sanitarne tehnike, za zobne tehnike, farmacevtske pomočnice, otroške negovalke, babice in bolničarje, se je po letu 1951 ustalil. Vloga teh kadrov (Nadaljevanje na 2. strani)

Tovariši Miha Marinko, Stane Kavčič, dr. Marjan Breclj in Miha Potočnik med včerajšnjim zasedanjem Ljudske skupščine

GOSPA VIDJAJA LAKŠMI PANDIT JE ODPOTOVALA IZ JUGOSLAVIJE

Name je napravil močan vtis način kako se vaši narodi posvečajo izgradnji domovine

je izjavila ob odhodu predsednica Generalne skupščine Organizacije združenih narodov

Zagreb, 29. junija. Predsednica OZN gospa Vidjaja Lakšmi Pandit je včeraj zapustila Jugoslavijo. Kot gost državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popovića se je v spremstvu indijskega veleposlanika v Jugoslaviji, g. Binaja Randžena Sena, in svetnika g. Bačpaja mudila v naši državi sedem dni. Razen obiska pri predsedniku Titu si je ogledala tudi Beograd, Skoplje, Dubrovnik, Zagreb in Ljubljano.

Po triurnem bivanju v Zagrebu, kamor je prispela z Brionov, je ob poldvanjstih gospa Pandit z letalom odpotovala v Zürich. Zelo prisrčnega slovesa od nje se je udeležil državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popovič, podpredsednik Sabora Hrvatske Karlo Mrazović s soprogo, podpredsednik Izvršnega sveta Božidar Maslarić, člana izvršnega sveta Anka Berns in Jure Ivezic, predsednik Republiškega sveta Sabora dr. Zlatan Sremec, predsednik mestnega ljudskega odbora Vjceslav Holjevac in številni novinarji.

Pred odhodom se je Karlo Mrazović toplo zahvalil za obisk in gospe Pandit izročil pozdrave predsednika Sabora dr. Vladimira Bakarića in hrvatskega naroda predsedniku in narodom Indije. Gospa Pandit se je na letališču ljubeznivo odzvala prošnji predstavnikov tiska in dala izjavo, v kateri je med drugim dejala, da je bilo njeno bivanje, čeprav kratko, izpolnjeno z mnogimi pristrčnimi in toplimi doživljaji.

»Name je napravil močan vtis,« je dejala ga. Pandit, »način, kako se vaši narodi posvečajo izgradnji svoje dežele in njenemu gospodarskemu napredku, ki je bil dosežen v tem kratkem razdobju desetih let. V veliko zadovoljstvo mi je, da sem se srečala z vašimi političnimi voditelji in da sem slišala o njihovih načrtih glede prihodnosti vaše države.

Zlasti sem zadovoljna z dejstvom, da sem videla, da so tako vaša vlada kot vaši narodi zvesti načelom in ciljem Združenih narodov in da je njihov cilj na mednarodnem področju sloga med narodi in mir na svetu, cilj, h kateremu teži tudi Indija.

Moje srečanje s predsednikom Titom je poseben doživljaj v mojem življenju. V razgovoru z njim sem se seznanila z nekaterimi problemi Jugoslavije, prav tako pa sem spoznala tudi odločnost in hrabrost, s katerima bo te probleme rešila.

Zapuščam to čudovito deželo,« je dejala dalje ga. Pandit, »srečam se s seboj najlepše spomine. Prijateljstvo, ki je bilo izkazano meni osebno in Indiji, me je duhovno obogatilo.

Zatem so novinarji zastavili veliko vprašanj o odnosih med Jugoslavijo in Indijo, o problemih OZN in o političnem položaju na svetu.

Na vprašanje, o čem se je včeraj razgovarjala s predsednikom Titom, je ga. Pandit izrazila obžalovanje, da ne more o tem obširno govoriti, ker je bil razgovor deloma zaupen. »Razgovarjala pa sem se o problemih Jugoslavije,« je dejala ga. Pandit, »in sem lahko o teh vprašanjih dobila veliko jasnejše predstave.

»Ali ga. Pandit meni, da je možno nadaljnje razvijanje in poglobljanje odnosov med Indijo in Jugoslavijo?

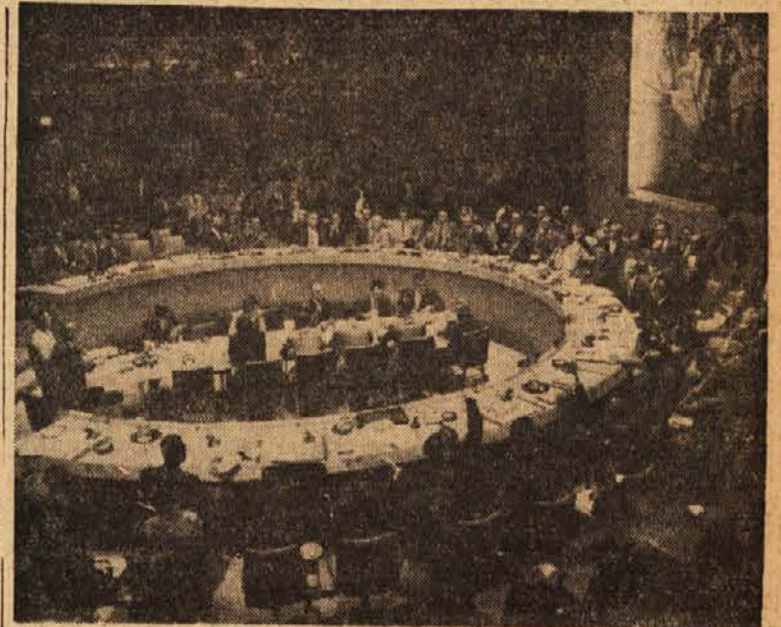
»Menim, da takšne možnosti

ne samo so, marveč se tudi na dejam, da bodo uresničene,« je odgovorila ga. Pandit. »Jugoslavija ima zdaj večji vpliv v Evropi, Indija pa ima prav tako določen vpliv v Aziji. Zato upam, da bosta naši dve državi še veliko bolj pristno sodelovali. Seveda se morajo o načinu tega sodelovanja pogovoriti še vodilni možje obeh držav. Menim, da bi bilo zato treba izmenjati čim več obiskov med Indijo in Jugoslavijo. Ne gre samo za obiske vladnih predstavnikov ali vladnih misij dobre volje. Naša doba je doba preprostih ljudi in zato se morajo prav oni bolje seznaniti. Iz Jugoslavije v Indijo in iz Indije v Jugoslavijo morajo potovati študenti, kulturni delavci, novinarji, gospodarski strokovnjaki in drugi državljani. Možnosti za takšne obiske so in samo preko njih se bodo naši narodi bolj spoznali med seboj in veliko bolj zblizali.

V zvezi s tem je ga. Pandit dejala, da ji je ljubo, ker lahko izjavi, da bo prav kmalu imenovan indijski veleposlanik s sedežem v Beogradu.

Na vprašanje, ali mednarodne konference, sklicane mimo OZN, zmanjšujejo pomen te organizacije, je odgovorila, da je vedno najboljšo o takšnih vprašanjih razpravljati v OZN. »Toda,« je pripomnila ga. Pandit, »v določenih primerih so potrebna takšna pogajanja tudi izven OZN. Kar zadeva ženevsko konferenco, na primer, je jasno, da pogajanja o Indokini ne bi bila možna znotraj OZN, ker Kitajska ne bi mogla sodelovati. Toda načelno bi jaz vedno pozdravila rešitev takšnih vprašanj preko OZN.

V odgovoru na naslednje vprašanje je ga. Pandit dejala,

Varnostni svet je 20. junija soglasno sklenil, naj članice OZN ne podpirajo upornikov proti guatemalski vladi

POLOZAJ V GUATEMALI

Vojaška junta prevzela oblast

Polkovnika Diaza so aretirali in razpustili Kongres — Pogajanja z uporniki

Guatemala City, 29. jun. (AP—Reuter). Nova vojaška junta, na čelu s polkovnikom Elfegom Monzonom, je prevzela danes oblast v Guatemali. Polkovnika Diaza, ki je prevzel položaj predsednika republike v nedeljo zvečer, so aretirali. Radio Tegucigalpa poroča, da so uporniške enote polkovnika Castilla Armasa 60 kilometrov od glavnega mesta.

V Mexico City so prispeli danes vesti iz diplomatskih virov, da je bil dosežen sporazum o ustavitvi sovražnosti. V tem sporazumu je baže predvidena pomilostitev vseh političnih pripornikov.

Vojaška junta se je namreč začela takoj pogajati z uporniki. Novi triumvirat, ki ga sestavljajo

ZADNJA VEST

Radijske postaje so ponoči poročale, da je nova guatemalska vlada s posredovanjem ameriškega poslanika prišla v Salvadorju v stik z vodjem upornikov Armasom. Baže so takoj prenehale sovražnosti in je bilo sklenjeno premirje.

Elfego Monzon, Jose Luiz Truz Salazar in Mauricio Dubois so izjavili, da so pripravljeni vklju-

čiti v novo vlado tudi vodje upornikov polkovnika Armasa.

Po poročilih guatemalskega radia je vojaška junta razpustila Kongres. V radijskih poročilih trdi, da sedanji Kongres »ne predstavlja zakonitih aspiracij države«. Hkrati so tudi sporočili, da je vojaška junta prevzela vse radijske postaje v Guatemali in odstavila dosedanjšega direktorja uradne radijske postaje.

Petčlanska komisija za mir medameriške organizacije je imela v zvezi z odstopom predsednika Diaza nujen sestanek. Na sestanku so sklenili, da bo komisija jutri odpotovala iz Washingtona v Guatemala, Honduras in Nikarago. Sedanje guatemalske oblasti so namreč zadržale komisijo, da bodo s njo sodelovale.

Dulles bo govoril o položaju v Guatemali

Washington, 29. junija (R). Zunanji minister ZDA Dulles bo jutri zvečer govoril ameriškega narodu o dogodkih v Guatemali. Govor bo prenašala radijska in televizijska mreža.

Druga seja v Atenah

Atene, 29. junija (Tanjug). Danes popoldne je bila v grškem zunanem ministrstvu druga seja predstavnikov Jugoslavije, Grčije in Turčije za izdelavo skupnega osnutka sporazuma o trojnem sodelovanju. Na današnji seji so nadaljevali z razpravljanjem o že izdelanih osnutkih treh držav.

Naslednjo sejo so napovedali za jutri dopoldne ob 10. uri. Od jutri dalje bodo seje dopoldne in popoldne.

Sodijo, da bo konferenca zaključila delo konec tega tedna.

Najkrajša seja v Ženevi

Ženeva, 29. junija (AFP). Ob 14. uri se je začela 19. tajna seja ženevske konference o vprašanju Indokine. Razen vietnamskega zunanjskega ministra Van Donga vse ostale delegacije vodijo namestniki zunanjih ministrov.

Današnja tajna seja o Indokini je bila doslej najkrajša, kar so jih imeli na ženevski konferenci. Baže so dosegli določene napredek v načelih za sklenitev premirja in o nekaterih tehničnih vprašanjih.

Govorilo so Ho Si Minhov predstavnik Dong, francoski delegat Chauvelin in britanski delegat Johnson.

Ga. Pandit prispela v Zürich

Bern, 29. jun. (AFP). Predsednica Generalne skupščine OZN ga. Vidjaja Lakšmi Pandit je prispela popoldne iz Zagreba z letalom v Zürich. Ob prihodu jo je pozdravil indijski veleposlanik v Švici Dinšav Gundevija.

KOŠARKA

Mladost—Montažno 76:70 (34:37).

(Nadaljevanje na 3. strani)

DRUGI DAN POSVETOVANJA O GOSPODINJSKEM ŠOLSTVU V LJUBLJANI

Pri reformi učnih načrtov bo mogoče upoštevati napotila s posvetovanja zastopnic ženskih društev

V razpravi je sodelovala tudi tovarišica Vida Tomšičeva — Nekaj izkušenj Zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani

Ljubljana, 29. jun. Danes dopoldne so zastopnice Zveze ženskih društev iz vse države nadaljevale svoje posvetovanje, pri čemer je bila najvažnejša točka referat o izkušnjah Zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani ter razprava, ki je sledila in v kateri je sodelovala tudi tovarišica Vida Tomšičeva.

Zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani se je pravilno lotil svojega dela ter vzel za osnovo prilike, kakršne so pri nas, upoštevajoč zraven potrebe naših žena. Delo so si v Zavodu razdelili na več sektorjev; za prehrano, za gospodinjstvo tehnično, za stanovanja, opremo in komunalno dejavnost, dalje na sektor za racionalizacijo delovnih metod v gospodinjstvu in posebej sektor za obravnavanje problemov ročnega dela, šivanja, konfekcije in tekstila. Razen tega je Zavod organiziral poseben biro za pomoč družinam, kjer lahko družine dobijo gospodinjstvo pomočnico za določene delovne ure, biro pa vključuje tudi šest šivalnic. Dosti si je ta ustanova tudi prizadevala, da doseže čim tesnejše sodelovanje, zlasti z zvezo ženskih društev in ostalimi organizacijami, društvi,

ustanovami itd. Tako zastavljeno delo je že rodilo prve sadove. S pomočjo propagande, razstav, predavanj in tiska je Zavod opozoril na nepravilno enolično prehrano, ki kvarno vpliva na zdravje ter propagira z istimi sredstvi pripravljane pravilnejše prehrane. O tem so predavali tudi na gospodinjstvih tečajih. Posredovali so navodila in priporočila prehrabeni industriji in vplivali na razvoj šolskih kuhinj.

Gospodinjstvo tehnični sektor vodi posebna strokovna komisija, v kateri sodelujejo inženirji, strokovne učiteljice in napredne gospodinjke. Svoje delo niso omejili le na proučevanje električnih predmetov, ki jih uporabljamo v gospodinjstvu, temveč na proučevanju praktičnosti vseh predmetov od posod do pribora in elektrotehničnih aparatov, ki jih

rabimo v gospodinjstvu. Največ je seveda povpraševanja po električnih aparatih, toda še vedno opažamo, da so to le bolj ali manj slučajni proizvodi posameznih podjetij.

Zavod je obravnaval tudi probleme opreme in komunalne dejavnosti. Sedaj pripravljajo načrt za nov standardni tip kuhinjske opreme, skupno z Društvom arhitektov Slovenije pa obsežno akcijo za stanovanjske novogradnje. Pri gradnji stanovanj se namreč dostikrat praktičnost in upoštevata.

Razprava po tem referatu je bila nekaj širša ter so tovarišice opozarjale na splošno prosvetljevanje žena, ki naj bi se na vasi razvijalo preko zadrug in ki naj bi propagiralo najosnovnejše principe higijene, urejanja stanovanj, zdravstva itd.

V razpravi je sodelovala tudi tovarišica Vida Tomšičeva, ki je zelo pohvalila večerajšnje in današnje posvetovanje. Dejala je, da je uspelo posvetovanje predvsem zato, ker temelji je na praktičnih izkušnjah, saj so se skoraj v vseh republikah, nekje tako, drugod drugače, lotili obravnavanja teh problemov prosvetljevanja žensk, vnašanja novih načinov v gospodinjstvo delo itd. Ker je to delo povsod prilagojeno življenjskim prilikam, je bilo prav, da je to posvetovanje poudarilo predvsem principialna stališča. Vedeti je namreč treba, kako delati v bodoče in kaj hočemo doseči. Tako kot doslej bomo morali tudi v bodoče stremeti, je nadaljevala tovarišica Vida Tomšičeva, da od vzamemo delu v gospodinjstvu karakter privatnega gospodinj-

stva ter mu damo širši družbeni pomen. Postopoma je treba izpreminjati navade, ki se prenašajo iz generacije v generacijo, ter se trudili, da damo gospodinjstvenemu delu značaj sodobnega razvoja. Ne moremo si zamisliti enakopravnosti žena, dokler bo njihovo delo omejeno na ozko gospodinjstvo delo doma. Industrijska spreminja življenje, kar vpliva tudi na življenje družine. Ne moremo si predstavljati socializma v domovih, kjer vlada nesnaga, zastarelo pojmovanje itd. in zato je nadvse koristno tudi sleherno drobno delo na tem področju. Zato pri delu prosvetljevanja žena na terenu, pri delu raznih gospodinjstvih tečajev, šol, predavanj itd. ne smemo preveč kritično iskati napak, temveč preko začetnih težav pomagati k nadaljnjemu dvigu žena.

Se posebej je poudarila, kolikšen pomen ima posvetovanje o gospodinjstvenem šolstvu prav sedaj, ko je v razpravi splošna šolska reforma, saj bo prav sedaj možno posamezne koristne predloge vnesti v bodoči šolski program. Ne le pri urah ročnega dela, gospodinjstva in gospodarstva, temveč tudi pri drugih predmetih bo možno učne načrte prilagoditi življenjskim zahtevam in približati pouk življenju. V zvezi s tem pa je opozorila tudi na potrebo vzgajanja pedagoškega kadra, ki bo tudi pomagal sprovariti načrte, ki si jih zadaja zveza ženskih društev v življenju. M. N.

DANES SO SLOVESNO ZAČELI

II. ljubljanski festival

Manifestacija kulturne dejavnosti Slovenije

Ljubljana, 29. junija. Stiriideset fanfar je iz visokega podstrešja »Emone« v središču Ljubljane danes popoldne oznanilo prebivalstvu Ljubljane slovesni začetek II. Ljubljanskega festivala.

V okviru letošnjega ljubljanskega festivala je na programu mnogo kulturnih prireditev, ki bodo prikazale napredek te dejavnosti ne le v Ljubljani, marveč v vsej Sloveniji.

V sklopu festivala je bila danes odprta v Ljubljani tudi vse-

državna filatelistična razstava, katere pokrovitelj je tov. Edvard Kardelj, kot častni član Filatelistične zveze Slovenije. Med to razstavo, ki bo odprta do 8. julija, bo v Ljubljani tudi prvi kongres Zveze jugoslovanskih filatelistov.

Glavna prireditev, kot uvod v festival, je bila otvoritev razstave klasicizma in romantike na Slovenskem v prostorih Narodne galerije. (O otvoritvi poročamo v kulturnem obzorniku.)

Hkrati pripravljajo danes v prostorih »Emone« pomembno turistično razstavo, ki jo bodo odprli jutri. V prostorih Narodne in univerzitetne knjižnice urejajo razstavo slovenskih zemljevidov.

Največje zanimanje pa je za prireditev ljubljanske Opere in drugih ansamblov, ki bodo v okviru ljubljanskega festivala nastopali v Ljubljani. Svoje gostovanje v času festivala je obljubil tudi zagrebški operni ansambel, ki se namerava predstaviti z »Ohridsko legendo«.

K. M.

Razširjeni plenum CK ZK Črne gore

Titograd, 29. junija.

Danes se je začel v Titogradu pod predsedstvom tov. Blaža Jovanovića, sekretarja CK ZK Črne gore, razširjeni plenum, ki se ga udeležujejo tudi gospodarski voditelji okrajnih ljudskih odborov. Na dnevnem redu so politična in gospodarska vprašanja. Plenum bo določil tudi datum kongresa ZK Črne gore. Z gospodarskim položajem te republike je seznanil udeležence plenuma član CK ZK Črne gore Radomir Komatina. Poudaril je, da je industrijska proizvodnja od januarja do aprila narasla v primerjavi z lanskim letom za 13%. Industrijska graditve je letos globalno presejala 12 milijard, do začetka maja pa je znašala 2254 milijonov. Posebno pozornost je ta republika posvetila graditvi železnice Beograd-Bar in normalizaciji proge Nikšić-Titograd. Blažo Jovanović je v razpravi zlasti poudaril, da morajo komune in njihove družbene organizacije bolj skrbeti za gospodarsko izobrazbo delavcev. SEJA upravnega zbora Zveze kmetijskih zbornic

Sodišče je odločilo, otroka pa še ni nazaj

Ljubljana, 29. jun.

Ker enajstletnega Franca Zagožena niso v 24 urah, kakor je odločilo 24. t. m. apelacijsko sodišče v Ljeugu, izročili pravnemu zastopniku njegovega očeta dr. Pavlu Speyerju, je slednji pri tamkajšnjem državnem tožilstvu predlagal kazenski postopek zaradi ugrabitve, ki jo je zagrešil Chantraim.

Dečka Zagožena pogrešajo že od 15. februarja, od istega dne, ko je prvostopno belgijsko sodišče v Verviersu razsodilo, da oboženi Chantraim vrne otroka njegove-mu očetu Jakobu Zagoženu.

Nove cene kmečkih pridelkov predlagajo

S seje upravnega odbora Zveze kmetijskih zbornic

Beograd, 29. junija

Upravni odbor Zveze kmetijskih zbornic FLR, ki zaseda v Beogradu, proučuje nekatera peca vprašanja v zvezi s cenami kmetijskih pridelkov, njihovega kontrahiranja, kreditne politike v kmetijstvu, regresa za sredstva za proizvodnjo in reprodukcijo itd. Odbor predlaga, naj bi cene nekaterih kmetijskih pridelkov prihodnje leto zvišali. Pšenica bi bila v kontrahiranju pred setvijo po 25, koruza po 19, ječmen po 21, oves pa po 20 din kilogram, vtem ko bi znašala povprečna odkupna cena za pšenico 23, za koruzo 17, za ječmen 19, za oves pa 18 din. Zvišanje cen žita pa naj ne bi povzročilo njegove podražitve v potrošnji na drobno.

Člani odbora tudi predlagajo zvišanje cen sladkorne pese, kornoplje, bombaža, sončnic in oljne repice. Tako bi pridelovalce zainteresirali na večjem pridelku. Zlasti živahna je bila razprava v cenah živine. Naposled so sklenili, naj bodo prašiči po 120 do 140 din živa teža, goveja živina po 95, maslo po 230, mleko po 25, volna pa po 400 din kilogram. Predlagali so tudi, naj bi prepovedali izvoz mršave živine in klanje telč. Grozdje naj bi bilo po 25 do 28 din, vino 12 maliganov pa po 50 din liter.

Za vse kmetijske pridelke, namenjene kot surovina predelovalni industriji ter za glavne pridelke namenjene prodaji na domačem in tujem trgu, naj bi vzpostavili nov sistem kontrahiranja, ki bi omogočil, da bi tržni presežki iz vasi šli v prodajo prek socialističnih gospodarskih organizacij. V predlogu je poudarjeno, da mora v sedanjih razmerah družba nujno obdržati monopol nad žitom; ta monopol pa se ne sme uveljavljati prek monopolističnega podjetja. Od-

kup bi bilo treba zaupati specializiranim in samostojnim združnim in drugim podjetjem.

Predloge o cenah kmetijskih pridelkov in sistemu kontrahiranja bo Zveza poslala Zveznemu izvršnemu svetu, da jih prouči in vskladi.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

v zdravstveni službi pa se ne-nehno stopnjuje.

Ker tudi dr. Anton Melik za zakonodajni odbor ni imel nikakih posebnih spremenjalnih predlogov, je bil tudi ta zakonski načrt soglasno izglasovan.

Končno je zbor še dopoldne začel obravnavati načrt zakona o lovu, ki ga je razen Izvršnega sveta pojasnil za gospodarski odbor zbor inž. Karmelo Budihna in nazadnje še za Izvršni svet njegov podpredsednik dr. Marjan Brecej, ki je še posebej opozoril na zaščito pred škodo, ki jo zajec povzroči, kakor jo omogočata predvsem čl. 7. in 9. predloženega zakona, ki pooblašča državnega sekretarja za gospodarstvo in tudi ljudske odbore, da se v sporazumu z lovsko zvezo zniža tudi število zaščitene divjadi, če to terjajo utemeljeni razlogi in zlasti interesi kmetijstva ali gozdarstva. Pri posamičnem glasovanju so ostali navedeni amandmani v brezpomembni manjšini in je bil predložen zakon izglasovan.

Pri razpravi o načrtu zakona o ribištvi, h kateremu sta gospodarski odbor in zakonodajni

sadjarjskih predelih ne zaščiti, Vinko Šumrada, da se ljudski odbori v sadjarjskih predelih pooblaste, da prekličejo zaščito poljskega zajca. Stališče predloženega zakonskega načrta pa so branili ljudski poslanci Jože Tramšek, tajnik Ljudske skupščine dr. Miha Potočnik, ki je zagovarjal predvsem kulturni odnos do našega prirodnega bogastva, poročevalec gospodarskega odbora inž. Karmelo Budihna in nazadnje še za Izvršni svet njegov podpredsednik dr. Marjan Brecej, ki je še posebej opozoril na zaščito pred škodo, ki jo zajec povzroči, kakor jo omogočata predvsem čl. 7. in 9. predloženega zakona, ki pooblašča državnega sekretarja za gospodarstvo in tudi ljudske odbore, da se v sporazumu z lovsko zvezo zniža tudi število zaščitene divjadi, če to terjajo utemeljeni razlogi in zlasti interesi kmetijstva ali gozdarstva. Pri posamičnem glasovanju so ostali navedeni amandmani v brezpomembni manjšini in je bil predložen zakon izglasovan.

Pri razpravi o načrtu zakona o ribištvi, h kateremu sta gospodarski odbor in zakonodajni

odbor predlagala celo vrsto sprememb, je Izvršni svet domala vse predlagane spremembe sprejel in je bil predlog zakona soglasno izglasovan.

Pri načrtu zakona o omejitvah predelave lesa iglavcev pa je dr. Marjan Brecej v imenu Izvršnega sveta vztrajal pri določbi, da Izvršni svet z uredbo predpiše premer hlodovine iglavcev za žage, ki ne sme biti manjši od 20 cm, ker to narekujejo nujni interesi naše papirne industrije in rudnikov. Poročevalec gospodarskega odbora je tedaj umaknil ta amandna in je bil predlog zakona nazadnje soglasno sprejet.

Vse tri zakonske načrte, ki so bili v zboru obravnavani popolnoma, bo treba vskladiti z zaključki Zbora proizvajalcev o teh zakonskih načrtih.

Zvečer je Republiški zbor razpravljala še o načrtu zakona o orožju.

Nazadnje je bilo zvečer na dnevnem redu še poročilo odbora za predloge in pritožbe. Odbor je 20 predlogov pritožb sprejel, okrog 30 zavrnil, ostale pa odvedel pristojnim organom Izvršne oblasti. B. Ž.

lja, ali pa če sta oddaljena več kakor 50 m od gospodarja.

O tej, že stari pravdi med lovci in kmetovalci, so se v razpravi oglašili poslanci Jože Strukelj, Anton Truden in Stane Bizjak, nato pa je Zbor z glasovanjem sprejel predlog Izvršnega sveta glede 6. in 8. člena, odklonil pa je predlog Izvršnega sveta glede 11. in 33. člena. Nadaljevala se je razprava o nadaljnjih členih zakona. Največ razpravljano je bilo (kot je bil primer že na seji Odbora za gospodarstvo tega Zbora) o 44. členu, ki govori o tem, da je za škodo, ki jo povzročijo na odprtih zemljiščih zaščiteni divjad in divji prašiči, odgovorna lovška družina, toda samo v primeru, če je lastnik ali posestnik zemljišča poskrbel za zavarovanje pred škodo po divjadi na način, ki je splošno vpeljan oziroma krajevnim prilikam primeren. Posamezni poslanci so govorili o številnih pritožbah kmetov zaradi škode, ki jo povzročajo divji prašiči, o potrebi po ostrejših ukrepih t. j. pogromih zoper divje prašiče in tudi o tem, da kmetje pri tem ponekod ne sodelujejo dovolj z lovci. V to razpravo so posegli poslanci Janez Kermavner, Anton Truden, Danijel Lepin, Franc Dragan in Stane Keber. Nato je Zbor v celoti sprejel predlog zakona o lovu.

Po krajšem odmoru je Zbor začel sklepati o predlogu zakona o sladkovodnem ribištvi. Poro-

V razpravi je zastopnik Izvršnega sveta, Zoran Polič, del pripombe k 17. in 18. členu tega zakonskega osnutka.

Zbor proizvajalcev je te pripombe Izvršnega sveta po krajši razpravi osvojil, nato pa je tudi v celoti izglasoval zakon o sladkovodnem ribištvi.

Sledilo je razpravljanje in sklepanje o predlogu zakona o omejitvah predelave lesa iglavcev. Poročilo Odbora za gospodarstvo o tem zakonskem osnutku je prečital tov. Anton Truden, poročilo Zakonodajnega odbora pa tov. Andrej Svetek. Zbor proizvajalcev je tudi ta zakon po krajši razpravi v celoti sprejel, vključno s pripombo zastopnika Izvršnega sveta tov. Zorana Poliča k zadnjemu odstavku 5. člena.

Popoldanska seja

Popoldne je Zbor proizvajalcev najprej poslušal poročilo svojega odbora za predloge in pritožbe, ki ga je prebral poslanec Stane Keber. Poročilo navaja, da je odbor v času med obema sejama, t. j. od 27. marca do 29. junija t. l. obravnaval 17 predlogov in 1. obravnaval 17 predlogov in pritožb. Največ pritožb je bilo proti odločbam okrajnih ljudskih odborov o osamosvojitvi podjetij, o prenehanju podjetij, o prisilni upravi gostišča, o razpustu delavskega sveta in uvedbi prisilne uprave, dve vlogi za potrditev pravil raznih združenj in šest različnih vlog, ki jih je odbor odstopil ali odboral ali drugim pristojnim organom. Odbor je tudi zaprosil Zbor proizvajalcev za pooblastilo, da v zadevah, v katerih po novih gospodarskih predpisih kot druga stopnja v reševanju pritožb nastopa Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS, sam izdaja ustrezne odločbe. Zbor proizvajalcev je ta predlog osvojil in hkrati tudi odobrill dosedanje delo odbora. Sledilo je še poročilo odbora za gospodarske organizacije o potrditvi pravil strokovnih združenj, ki ga je prečital poslanec Janko Čurk. Zbor proizvajalcev je na podlagi predloga tega odbora potrdil pravila strokovnega združenja lesnoindustrijskih podjetij LRS, združenja podjetij prehrabene industrije LRS, združenja grafičnih podjetij LRS, ter združenja podjetij gradbene stroke in industrije gradbenega materiala LRS.

Zbor proizvajalcev bo nadaljeval sejo jutri dopoldne, ko bo sklepal še o svojem letnem odmoru.

Ursta novih zakonov pred Ljudsko skupščino LR Slovenije

Seja zbora proizvajalcev

Sejo Zbora proizvajalcev je začel predsednik Mavricij Borec, ki je ugotovil sklepčnost, nato pa je poslanec Milan Lacko prečital zapisnik zadnje seje Zbora. Predsednik Mavricij Borec je predlagal, Zbor pa sprejel dnevi red, ki obsega razpravljanje in sklepanje o predlogu zakona o lovu, o predlogu zakona o sladkovodnem ribištvi, o predlogu zakona o omejitvah predelave lesa iglavcev, o potrditvi pravil strokovnih združenj, o predlogih in pritožbah ter o letnem odmoru Zbora proizvajalcev.

Poročilo Odbora za gospodarstvo k predlogu zakona o lovu je prečital poročevalec Odbora Anton Truden, poročilo Zakonodajnega odbora k predlogu tega zakona pa poročevalec Andrej Svetek.

Ko je predsednik Mavricij Borec odprl načelno in podrobno obravnavo o tem zakonskem predlogu, je zastopnik Izvršnega sveta, tovariš Zoran Polič, dal pripombe k 6., 8., 11. in 33. členu zakonskega predloga. V tem členu naj bi po predlogu Odbora za gospodarstvo tega Zbora spadali vsi prvi orli med divjad, ki je zaščiteni vse leto. Zaradi škode, ki jo povzročajo planinski orli, pa je tov. Zoran Polič predlagal, naj bi ostalo v zakonskem predlogu prvotno besedilo, ki določa, da se planinski orli sme loviti v lovni dobi od 1. septembra do konca leta. Besedilo 9. člena je gospodarski

odbor spreminil tako, da republiška Lovska zveza lahko dovolj odlov žive zaščiteni divjadi, če je to potrebno za razplod, osvežitve krvi, za znanstvene namene, za živalske vrtove ali za izvoz, kar pa mora sporočiti Državnemu sekretariatu za gospodarstvo. Ker pa pomeni tak ukrep izrazito oblastveni akt, je zastopnik Izvršnega sveta Zoran Polič predlagal, naj ostane v zakonu prvotno besedilo, ki določa, da tak odlov lahko dovoli državni sekretar za gospodarstvo, po zaslujanju Republiške lovške zveze. Glede 11. člena je tov. Zoran Polič predlagal, naj bi ostali pri prvotnem besedilu, ki določa, da obsega lovišče v nižinskih krajih od 2 do 4000 ha, v srednje gorskih od 3 do 5000 hektarov in v visokogorskih od 4 do 6000 ha, medtem ko je gospodarski odbor to besedilo spreminil tako, da lovišče praviloma

Tovariš Zoran Polič podaja nekatere pripombe na zakonske osnutke na večeršnjem zasedanju Zbora proizvajalcev

o tem, da sme lovski čuvaj, pa tudi član lovške družine ubiti psa ali mačko, ki se klati po lovišču, če sta oddaljena več kakor 200 m od hiš oziroma nase-

čilo Odbora za gospodarstvo k predlogu tega zakona je prečital poročevalec Jože Strukelj, poročilo Zakonodajnega odbora pa kor 200 m od hiš oziroma nase-

Berite in naročajte »Ljudsko pravico-Borbo«!

OB RAZGOVORIH MED CHURCHILLOM IN EISENHOWERJEM V WASHINGTONU

Nesoglasja je moč odstraniti

Preden sta Churchill in Eden odpotovala v Kanado so v Washingtonu izdali uradni komunikacije — Komentarje o razgovorih ameriških in britanskih državnikov

Washington, 29. junija (Reuter—AFP). Danes je bil zadnji sestanek med Churchillom in Eisenhowerjem preden sta britanska gosta po petdnevem bivanju v Washingtonu odpotovala v Kanado. V Washingtonu so ostali le britanski funkcionarji, ki bodo z ameriškimi predstavniki pripravili načrte glede obrambe Jugovzhodne Azije v skladu s sporazumom med predsednikom ZDA in britanskim ministrskim predsednikom.

Ta skupina ima nalogo predložiti priporočila dvema vlada-ma o organizaciji in poroštvih, ki jih je treba uveljaviti, da bi ohranili mir v Indokini v primeru, da bi na ženevski konferenci dosegli sporazum oziroma pripraviti priporočila glede obrambnega pakta z jugovzhodno Azijo.

Po zaključku razgovorov so izdali deklaracijo, v kateri Churchill in Eisenhower naglašata, da bodo nadaljevali z naporom za združitev sil, ki naj dosežejo svetovni mir, zasnovan na načelih atlantske listine Državnika ZDA in Velike Britanije sta pozvala na »splošno in drastično« zmanjšanje svetovne oborožitve, kar naj bi bilo povezano z uspešnimi zagotovili, da bodo izsledke na področju atomske energije uporabili za dobrobit človeštva namesto za vojne namene.

Deklaracija nadalje pravi, da sta se oba državnika sporazumela, da bodo z vsemi možnimi mirljubnimi sredstvi skušali zagotoviti neodvisnost vsem državam, katerih narodi si to žele in so sposobni obdržati neodvisnost. Prav tako pa bodo še nadalje podpirali Združene narode in ostale mednarodne organizacije, ki delujejo v duhu Ustanovne listine OZN.

Washington, 29. junija (UP). Predsednik britanske vlade Winston Churchill in zunanji minister Anthony Eden sta nočujo odpotovala v Ottawa (Kanada). Churchill je pred odhodom na letališču izjavil, da so njegovi razgovori s predsednikom ZDA Eisenhowerjem dokazali, da je ameriško-britanska enotnost čvrsta in nezlomljiva.

New York, 29. jun. (Tanjug). »New York Times« komentira washingtonsko poročilo o razgovorih Churchill-Eisenhower in poudarja, da le-to lahko pomeni samo, da je Britanija »dokončno prevzela obveznosti v zvezi z ne-

kakšnim daljnovzhodnim severnoatlantskim paktom«. Časnik navaja, da Britanci najbrž žele, da bi odložili sklicanje mednarodne konference o tem načrtu, dokler ne bi potekel rok, ki si ga je zastavil Mendès-France glede vzpostavitve miru v Indokini.

»New York Herald Tribune« pa piše, da ni treba prikrivati, koliko se ZDA in Velika Britanija ločita v mnogih poglavitnih vprašanjih. Toda, zaključuje časnik, kar je dejal Winston Churchill in način, kako je to dejal, vzbujajo upe, da je ta nesoglasja moč odstraniti.

Pariz, 29. jun. (Tanjug). Sklep Churchilla in Eisenhowerja, da bosta počakala do 20. julija, roka, ki ga je določil predsednik francoske vlade Mendès-France

za dosego premirja v Indokini, in da bosta v luči tedanjega položaja sprejela ustrezne sklepe o Indokini, je povzročil veliko zadovoljstvo v francoski javnosti, kar je snoči poudaril tudi Mendès-France sam, rekoč, da je Francija s tem dobila močno podporo pri sedanjih pogajanjih.

S takšnim sklepom, piše »Figaro«, so Anglo-Amerikanci primorali vzhodni blok, da bo dobro premislil, preden se bo odločil, da zastavi Franciji nesprejemljive zahteve.

Zadovoljstvo spriče sklepa v Indokini je zmanjšalo nezadovoljstvo Francije, ker je niso povabili na washingtonske razgovore. Kaže, da sta Churchill in Eisenhower, da bi odstranila anglo-ameriška nesoglasja, sklenila upoštevati tudi francoska vprašanja.

Mendès-France je dosegel v Washingtonu pomemben diplomatski uspeh, sodi »Populaire«. Posrečilo se mu je, da so Britanci sprejeli njegovo stališče glede roka do 20. julija. Angležem pa se je posrečilo prepričati Amerikance, da je treba čakati do 20. julija in šele potem povzeti takšne ali drugačne sklepe s stališča vzhodnega bloka v indokitskem vzpostavitve miru.

Ugoden odmev v Londonu

Razen uradnega komunikacija je v britanski prestolnici vzbudila zanimanje Churchillova izjava o britansko-ameriškem prijateljstvu, stališču do »mirnega sožitja« s SZ in načrtu v zvezi s Suezom

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) London, 29. junija. Zaključek washingtonskih razgovorov, skupno poročilo o njihovih sadovih, kakor tudi Churchillov govor na kosilu, ki so ga priredili v Washingtonu njemu na čast vse to je omogočilo britanski javnosti, da se je podrobno seznanila s sedanjim stanjem odnosov med dvema državama. Skupni komunikacije Eisenhowerja in Churchilla je vsekar položaj razjasnila in zato so ga v Londonu sprejeli z zadovoljstvom. Vsi včerajšnji časniki poudarjajo ugotovitev iz komunikacije, da so »razgovori bili prijateljski in plodni«.

Toda razen komunikacije, ki ga danes skrbno proučujejo komentatorji, britanski in tuji opazovalci v Londonu, je tu vzbudil posebno zanimanje Churchillov odgovor na vprašanje o sedanjih stopnji britansko-ameriškega prijateljstva, ki so mu ga zastavili na svečanem kosilu v Washingtonu. Ob tej priložnosti je eden izmed navzočih spomnil Churchilla na njegovo izjavo po kon-

ferenci z Rooseveltom 1. 1944 v Quebecu, da je med ZDA in Veliko Britanijo »plameneče prijateljstvo« — »kakšna je zdaj temperatura tega prijateljstva?« se je glasilo vprašanje. Churchill je odgovoril samo »Normalna«. Ta odgovor je vzbudil bučen smeh. Takšen je, da pripravi človeka do nekakšne analize. Churchillova diagnoza res lahko pomeni, da sedanja temperatura anglo-ameriškega prijateljstva ni več »plameneča«, da je torej malo nižja, da pa je hkrati tudi »normalna«. Razen tega lahko pomeni beseda »normalna«, tudi tisto, kar najbolj ustreza danim pogojem in kar logično izvira iz njih.

V Londonu sodijo, da so se štirje državniški sporazumeli o evropski politiki kot o problemih Jugovzhodne Azije. To je bilo tudi pričakovati, poudarjajo v Londonu, kajti razlike v presojanju problematike Jugovzhodne Azije so bile poglavitni povod za razgovore. Kar pa zadeva evropske probleme, zlasti nemški prispevek k zahodnoevropski obrambi, vsi tukajšnji komentatorji poudarjajo preciznost, s katero so v washingtonskem komunikaciji razložena skupna gledišča dveh vlad.

Z velikim zanimanjem so sprejeli v britanski javnosti dejstvo, da je Churchill med svojimi izjavami v Washingtonu precej izčrpano razložil stališče svoje vlade o možnosti »mirnega sožitja« s Sovjetsko zvezo in njeno grupacijo.

Razen tega poročajo, da se je Churchillo posrečilo pridobiti Eisenhowerja za nov načrt, ki ga bodo kmalu predložili egiptovski vladi v zvezi z rešitvijo vprašanja Suez. Načrt predvideva umik britanskih enot s področja Suez pod pogojem, da bi imela Britanija pravico ponovno okupirati to področje, če bi bila napadena Turčija ali katerakoli arabska država.

D. Blagojevič

Osemnajsto zasedanje Ekonomsko-socialnega sveta

Zeneva, 29. junija (AFP). — Danes se je začelo v Zenevi 18. zasedanje Ekonomsko-socialnega sveta OZN, posvečeno obravnavanju svetovnega ekonomskega položaja. Med zasedanjem bodo razpravljali o potrebnih ukrepih za preprečitev inflacije, o odstranitvi ovir v mednarodni trgovini in o sredstvih za poglobitev mednarodnih gospodarskih odnosov, da bi tako popustila napetost.

V PARIZU BOSTA RAZPRAVLJALA O EOS

Mendes-France in Spaak

Razgovori bodo informativni, kar bo koristilo francoskemu ministrskemu predsedniku pri njegovi nalogi, da vskladi mnenja nasprotnikov in pristašev EOS

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Pariz, 29. junija. Razgovori med Mendès-Franceom in Spaakom, ki bodo jutri v Parizu na predlog predsednika francoske vlade, bodo nadomestili sestanek »šestih državnikov«, ki naj bi bil v Bruslju. Predsednik francoske vlade je vztrajal pri svojem stališču: najprej Indokina, zatem pa ostali problemi, ter se ni hotel odzvati povabilu belgijskega zunanega ministra, da bi skupno z ostalimi petimi državniški razpravljali o perspektivah EOS, katerih glavni zagovornik je sedaj Paul Henri Spaak.

Njegovemu zavračanju ni nihče javno zameril glede na to, da je ob investituri določil vprašanje EOS rok, ki je odvisen od ostvaritve premirja v Indokini. Jasno pa je, da je to zavračanje vzbudilo v Franciji precej mučno razpoloženje. Mendèsu-Franceu pa je otežkočilo položaj, ker mu tudi sicer očitajo, da želi z zavlačevanjem pokopati EOS.

Zavoljo tega so njegov poziv belgijskemu ministru razumeli kot poskus, da bi pomiril pri-

staše EOS in ameriško upravo, ki je ob tem vprašanju sila nezaupljiva do novega predsednika francoske vlade.

V Parizu in v Bruslju sodijo, da je Spaak nameraval prisiliti Mendèsu-Francea, da bi se določneje izjavil, ali želi, da bi bilo urejeno evropsko vprašanje tako, da bi pokopali pakt o evropski armadi, oziroma, da bi uresničili zamisli o EOS, kakor je bilo že prvotno zamišljeno. To je nedvomno novega predsednika vlade spravilo v težaven položaj, hkrati pa je tudi samemu Spaaku prineslo neprijetnosti v Belgiji, kjer mu je del tiska hudo zameril, češ da skuša v že tako težavnem položaju otežkočiti Mendès-Franceovo odposlanstvo »Gospod Spaak je nespretno ravnal«, piše »Libre Belgique«. »Kaže, da skuša odigrati navdvo pomembno vlogo, ki je nihče ni zahteval od njega.«

Razgovori Mendès-France — Spaak bodo potemtakem informativni, kar bo koristilo predvsem francoskemu ministrskemu predsedniku pri njegovi nalogi, da vskladi mnenja nasprotnikov in pristašev EOS. Potemtakem je v boljšem položaju, saj ga takšni razgovori ne zavezujejo in lahko do kraja obdrži vlogo arbitra, ki ob proučevanju raznih mnenj išče najboljšo rešitev. V. Pešič

V Bonnu izražajo željo, naj bi delegacija Bundestaga obiskala našo državo

Jugopress poroča, da je skupina zahodnonemških poslancev v Bonnu izrazila željo, naj bi delegacija Bundestaga še to jesen obiskala Jugoslavijo.

V Pragi so aretirali bivše socialne demokrate

Jugopress je zvečer da so čeho-slovaške oblasti zaprele več oristašev bivše socialno demokratske stranke češ da so imeli zveze s prejšnjim predsednikom stranke Bohumilom Laušmanom. Aretirali so jih takoli po splošnih volitvah.

Izjava, ki jo je Laušman dal, ko se je po daljšem gibanju v emigraciji na skrivnostno način znašel v Pragi, pa so močno izkoristili v predvolilni kampanji. (Jugopress)

Amandma o kreditih ZDA

Washington, 29. junija (AFP). Zunanje-politični odbor Predstavniškega doma ZDA je sprejel amandma za zakon o kreditih, namenjenih tujini. Amandma določa, da bo vsaki državi, ki bi sklenila pakt o nenapadanju s katero izmed azijskih držav sovjetskega bloka, ustavili pomoč iz posebnega fonda za Jugovzhodno Azijo.

Razgovori v Rangu

Rangun, 29. junija (Tanjug). Predsednik burmanske vlade U Nu in kitajski zunanji minister Ču En Laj sta imela sinoči tri ure trajajoči razgovor. Doslej še ni znano, o čem sta se razgovarjala. Oba državnika se bosta še danes ponovno posvetovala. Vrh tega bo imel Ču En Laj poseben sestanek z vrščicem dolžnosti burmanskega zunanjega ministra U Čo Nienom.

Pričakujejo, da bo Ču En Laj jutri zjutraj zapustil Rangun.

Burmanski časnik »New Times«, ki često izraza uradno mnenje, piše v davišnjem uvodniku, da »tesni stiki med azijskimi deželami in Kitajsko ne pomenijo, da le-te opuščajo svoje nevtralno stališče. Če bi obisk pripeljal do sklenitve pogodbe o nenapadanju — pripominja časnik — tem boljše To bi utegnilo utreti pot drugim deželam, na primer Japonski, da bi uveljavile prijateljsko politiko do Kitajske.

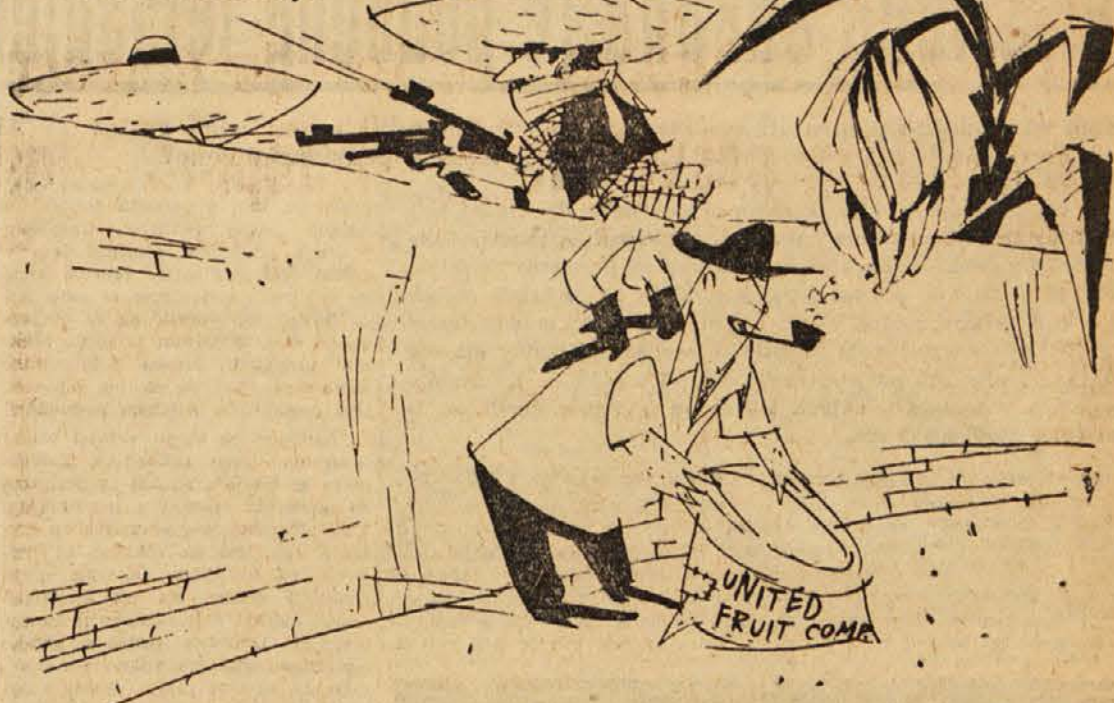
Francози zapustili važno oporišče

Sajgon, 29. jun (AFP). Francosko vrhovno poveljstvo v Indokini je davno sporočilo, da so francosko-vietnamske enote evakuirale važno oporišče Anke v srednjem Anamu. Uradno poročilo pravi, da so to oporišče zapustili v okviru pregrupiranja francosko-vietnamskih enot.

V garniziji tega oporišča je bilo več bataljonov vojakov, ki so se skupaj s topništvo in oklopnimi vozili umaknili proti Pleikju.

V istuju Rdeče reke se enote francoske vojske še nadalje pregrupirajo. V okviru te akcije so začeli uničevati Ho Ši Minhova oporišča vzdolž ceste in železniške proge Hanoi—Hajfong.

Neumešavanje

— V to se mi ne vmešavamo. To so njihove notranje zadeve...

(Karikatura M. Cirica)

VTISI S POTI PO VZHODNI AFRIKI (II)

ŠIROM PO KENIJI

Kenija, ekvatorialna afriška dežela, je nekakšno drugo, kakor so puščave Sahara, Sudan, Libija, Somalija in mnoga nerodovitna vroča področja velike Afrike. Ta dežela je mnogo lepša in prijaznejša od gostih pragozdov ob srednjem in gornjem toku rek Nil, Kongo, Nigerije, jezera Tane in drugih. Prebivalci te dežele, črnci Bantu ne hodijo povsem nagi in ne skačejo nenadoma iz svojih skrivališč, da bi napadli belce s puščicami in kopji, kakor

V mestu Kisumu, na vzhodnem bregu velikega jezera Victoria, smo bili na najnižji točki in najtoplejšem mestu na našem potovanju, ko smo imeli za seboj kakih 1200 km poti po Keniji. V velikih ravnini dolgi nad 200 km, ki se razprostira od bregov jezera Victoria proti vzhodu tik ob Ekvatorju, so posevki sladkornega trsa, koruze, siala (industrijska rastlina za proizvodnjo vlakna in embalaže), kikirikija in raznega sočivja zelo podobni po-

za kilogram, potrošnik pa ga je moral plačati v trgovini na drobno po 378 din.

V okraju Kericho je mnogo priseljenih Evropejcev, ki se ukvarjajo s pridelovanjem čaja in živinorejo. Zamorskega plemenu Masai so vzeli mnogo zemlje, plemena pa se je moralo preseliti bolj proti jugu, da so zemljo razdelili med belce. Farmerji so nam pripovedovali, da se je to zamorsko plemo pred 25 leti srdito borilo s plemenoma Kipsigis in Kisik — malone do iztrebitve. Baje so oblasti zaradi tega plemena Masai izselile, med dve sprti plemeni pa so naselili koloniste, da bi »prekinili boj in iztrebljanje črncev zaradi medsebojnih prepričanj in mrznje«. Dvoje vprašanje se vsiljuje samo po sebi: ali je to samo opravilo? Kdo je povzročil prepričanje med plemeni?

V vasi Sotika (okraj Kericho) smo prenočili pri nekem farmerju, ki se je priselil z Dunaja leta 1937. Mož ima 80 ha obsegačo čajno farmo, prideluje tudi koruzo in ima 70 krav frizijske pasme. V tej vasi je kakih 120 farmerjev, ki so prišli iz več evropskih držav. Predsednik krajevne organizacije farmerjev je nekaj debelohat Danec. Tu žive Nemci, Norvežani, Avstrijci in Švicarji. Nek Švicar ima 1000 ha pašnikov in redi 12.000 glav goveje živine, večinoma za rejo, da jo prodaja živo. Farme obsegajo od 200 do 1200 ekrov. Na njih delajo izključno zamorci plemen Kisigis in Kipsigis, in sicer po 40 do 50 na vsaki farmi.

Od tod smo se vzpenjali čedalje višje, na gorsko planoto Highland do višine 2683 m. Hodili smo skozi velike in bujne gozdove akacij, evkaliptusov, ceder in velikih kaktusov. Prišli smo do zelo lepih planinskih pašnikov, na katerih smo srečavali velike črede goveje živine, ovac in koz. Med potjo smo si ogledali živinorejsko postajo v vasi Molo, vorno naselje zamorcev Kipsigis, kjer sami opravljajo posle zdravstva in bolnišnično in ambulanti ter vse posle pomožnega osebja tamkajšnjih zdravstvenih ustanov. Črnci imajo svojo štalnico, knjižnico, diletantsko skupino, pa tudi obrtnelavnice in trgovine. To je najnaprednejše zamorsko naselje, kar smo jih videli v Keniji.

Na koncu naše stirme poti smo se ustavili v izletniškem hotelu »Highland«. Tu je bilo tako hladno, da smo se kar tresli od mraza, čeprav smo bili blizu Ekvatorja.

Vaso Gajić

(Nadaljevanje prihodnjic)

Ob odhodu gospe Pandit

(Nadaljevanje s 1. strani)

članicami te organizacije. »Vendar se mi zdi,« je dejala ga. Pandit, »da prav balkanskega pakta v Indiji niso popolnoma razumeli. Verujem, da se mi bo po vrnitvi posrečilo v zvezi s tem paktom pojasniti nekatere stvari.«

V nadaljnjem razgovoru je ga. Pandit odgovorila še na vrsto drugih vprašanj. Potem pa se je zahvalila navzočim novinarjem in tudi vsem predstavnikom tiska v Jugoslaviji za tople sprejem in iskano pozornost.

IZJAVA KOČE POPOVICA

Po odhodu predsednice Generalne skupščine OZN ge. Vidjaje Lakšmi Pandit iz Jugoslavije je

državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović dal predstavnikom tiska in radia naslednjo izjavo:

»Zelo mi je drago, menim in nam vsem v Jugoslaviji, da smo imeli srečo imeti go. Pandit nekaj dni v Jugoslaviji kot našo gostjo. Ponovno smo se lahko prepričali o visokih kvalitetah in vrednosti indijske državnice ge. Pandit. Prepričani smo, da bo plod njenega obiska in naših razgovorov z njo še boljše razumevanje med našima dvema državama in našimi narodi in da bomo lahko z združenimi močmi še intenzivneje delali na tem, kar je skupni cilj narodov Indije in jugoslovanskih narodov, to se pravi, na udržitvi miru med narodi.«

Dj. Zelmanović

Turistična sezona je podobna letošnjemu vremenu

Hoteli so se dobro pripravili — Marsikje so se prilagodili kupni moči gostov — Ali bi gostinska podjetja lahko še znižala penzijske cene?

V malokaterem letu so se gostinci tako dobro in zgodaj pripravili na turistično sezono kakor letos; razširili in renovirali so nove hotele, nabavili inventar in poskrbeli za prometna sredstva. Vse to je že zdavnaj pripravljeno za goste, ki pa prihajajo počasi. Pri »Putniku« smo zvedeli, da sta bili pred začetkom sezone prazni približno dve tretjini mest. Število tujcev res ni padlo, marveč je celo naraslo, pač pa niso prišli domači gostje, ki jih je bilo druga leta v tem času največ. Odkar se je vreme zboljšalo, je domačih gostov nekaj več.

Glavni vzrok, da je obisk letovišč letos manjši, so visoke cene, ki so ljudem s povprečnim zaslužkom še zmeraj nedostopne. V gostinstvu sicer pravijo, da so letos v primerjavi z lanskimi cene penzionov za 10% nižje. To se zdi gostinskim podjetjem mnogo glede na položaj na trgu, za

CENE PRI NAS IN V TUJINI

Očitno je torej, da morajo gostinska podjetja v turističnih krajih še bolj znižati cene, če hočejo privabiti domače goste, katerih proračun se ne ujema z njihovimi sedanjimi cenami. Prav tako jasno pa je tudi, da za tujce ni moč cen še bolj znižati,

geslo, je bila v mnogih turističnih hotelih doslej neznana. Gostinska podjetja so imela prejšnja leta v večini primerov sprčo regresa goste že vnaprej zagotovljene in zato jim ni šlo ne za promet, ne za organizacijo dela. Tako jih je naša letošnja turistična sezona pripravljene samo s penzionci, ne pa tudi z novimi, bolj rentabilnim načinom poslovanja.

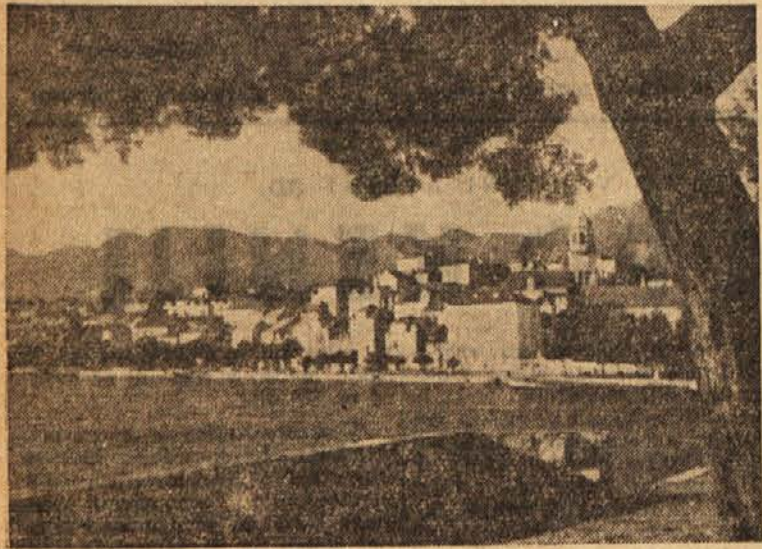
Letos so se hoteli večidel orientirali na drage godbenike, katerih plača se giblje s stroški za prehrano od 40.000 do 60.000 din na vsakega. Tako draga godba, ki vpliva na zvišanje cen, gostom nikakor ni prijetna, pa naj bodo še tako veliki ljubitelji glasbe. Na isti ravni so mnogi izdatki tudi za kuharje in natakarje. Gostinska podjetja obdržijo zimo približno polovico osebja, tako da njihovi plačni skladi s socialnim prispevkom silno narastejo (saj znašajo kakih 35% vrednosti vsega prometa). In vse to naj torej plačajo gostje.

V nekaterih primerih je strokovno osebje pozimi plačano, čeprav je hkrati zaposleno v kakem drugem mestu (hotel »Avala« v Budvi n. pr. je pozimi plačeval glavnega kuharja, čeprav je bil zaposlen v nekem hotelu v Bugojnu). Takšni primeri ne potrebujejo komentarja. Razen tega je bila večina hotelov odprta že v aprilu, čeprav so imeli po dva do tri goste, za katere je »delalo« malone vse osebje. Tako je bilo od aprila do začetka poletne sezone v teh hotelih več osebja kakor gostov. Razen tega so istočasno odprti vsi obrati (seveda brez gostov), kakor da bi takomvali med seboj, kateri bo posloval manj rentabilno.

celo v najdražjih krajih. Tudi v Dubrovniku, ki sodi med najdražja letovišča, dobiš skromen penzion za kakih 500 din. Povprečna cena postelje v zasebnih hišah se giblje od 100 do 200 din, kosilo in večerja pa staneta 250 din. Skupaj z zajtrkom torej tako kombiniran »penzion« ne stane nad 500 din. Toliko pa je znašala lani znižana cena v boljših hotelih.

Druga možnost cenejših počitnic so tako imenovana taboriščna naselja, v katerih se giblje cena okrog 390 din. Gostje imajo na razpolago vse kakor v hotelih, le namesto strehe nad glavo je šotor. Nizke cene v taboriščih so vzbudile zanimanje med letoviščarji, tako da so za julij in avgust malone vsa mesta že zasedena.

Najcenejše počitnice imajo seveda študentje v okrevališčih, ki jih organizira Počitniška zveza. Študentje plačujejo za »penzion« samo 180 din. Na prvi pogled bi človek mislil, da za to ceno ne more študent dobiti ničesar, razen grde postelje, slane morske vode in vročega primorskega sonca. To pa ni res. Študentje nimajo velikih stroškov kakor hoteli. Tako so cene prilagodili svojemu proračunu, kar bi lahko storili tudi mnogi obiskovalci drugih turističnih krajev z različnimi kombinacijami za čim cenejše bivanje v okrevališčih.

Cavtat je eno izmed najbolj priljubljenih letovišč južnega Jadrana

goste pa je to znižanje premajhno in še zdaleč ne ustreza popustu, ki so ga bili deležni prej.

NAJDRAŽJI IN NAJCENEJŠI

Razlike v cenah so velike. V Hrvatskem Primorju stane penzion od 390 (Supetar na Braču) do 1600 din (»Excelsior« v Dubrovniku). Na Črno-gorskem Primorju od 450 (Petrovac) do 1120 (Budva, hotel »Avala«). Najnižja cena v planinskih krajih znaša 180 din (Ivanjica), najvišja pa 820 din (Bled). V teh mejah se lahko letoviščarji odločijo za ceno, ki jim najbolj ustreza. Bralec, zlasti tisti, ki se obotavlja, bo vprašal: ali pa ni morda enako velika razlika kakor v cenah tudi v hrani, udobnosti in postrežbi? V cenah hotele grede naši ljudje čisto s prepričanjem, da bodo lačni, slabo postreženi, brez pitne vode itd. Zvedeli pa smo, da to ne drži. Razlika med penzionci je manjša, kakor med njihovimi cenami. V mnogih manjših krajih, kjer se gibljejo cene okrog 500 din, hrana po kolt-

ker bi to zmanjšalo dotok deviz iz turizma. Cene penzionov so pri nas resda visoke, če jih primerjamo s kupno močjo domačih gostov, v primerjavi s tujimi hoteli pa celo prenikne. Penzion za eno osebo stane pri nas v dražjih hotelih samo 3 dolarje (po uradnem tečaju), v Italiji pa približno 5,5 dolarjev. Prometne zveze pri nas res niso tako ugodne kakor v Italiji, zato pa je naše morje bogatejše za naravnimi lepotami.

Primanjkljaj v devizah bi sicer lahko delno krili s povečanjem števila stalnih gostov, ker se zadnje čase čedalje več tujcev, ki sicer ne bi prišli v drage hotele, zanima za naša cenena okrevališča. Ne gre pa za to, da bi za tujce že tako nizke cene še bolj znižali, marveč nastane vprašanje: kako cene penzionov napraviti dostopne čim večjemu številu domačih gostov. Tu bi morala gostinska podjetja nekako najti izhod. Po našem mnenju bi ga lahko našla bodi s popustom, ki bi veljal samo za domače goste, bodi kako drugače. S popustom denimo 20%, bi ob že doseženih znižanih cenah za 10% znatno odtehtali olajšave, ki so jih bili prej deležni delavci in uslužbeni. Tako bi nekako dobili dvojne cene, nižje za domače goste, in višje za tujce.

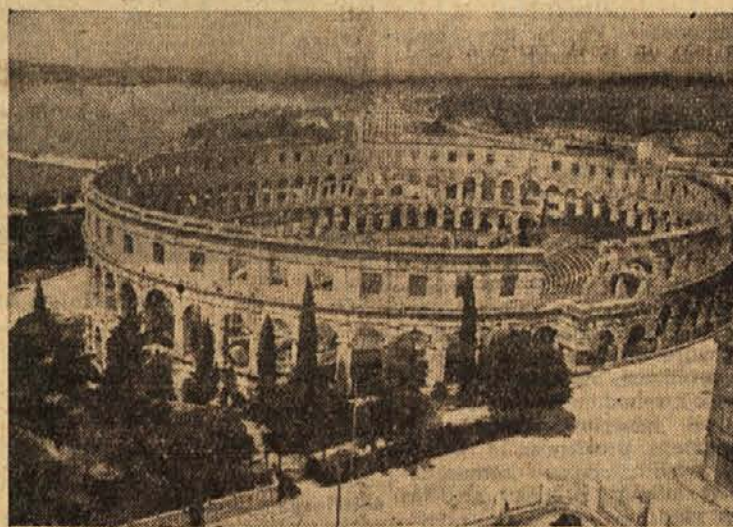
PLAČE OSEBJA 35% PROMETA

Rentabilnost, ki je postala v drugih gospodarskih panogah glavno

IN VENDAR CENEJŠE POČITNICE

Prej, ko je bilo preveč interesentov, so hoteli diktirali pogoje gostom in jim vsiljevali tudi takšne vrste storitev, na katerih gostje niso bili zainteresirani. Tako n. pr. je moral v mnogih hotelih gost s popustom jemati vso hrano, če je želel ali ne, sobe ni mogel dobiti brez hrane ali nasprotno.

Vzlic vsemu pa so našim delovnim ljudem omogočene cenejše počitnice

Pulj je poln zgodovinskih znamenitosti

Z beležnico po Ljubljani

KAJ JE S PREDOROM POD GRADOM?

Ze pred meseci smo poročali, da so gradbeni dela pod Gradom v glavnem zaključena. Do danes so dela še nekoliko napredovala in zdaj manjka samo še nekaj metrov do izhoda ob Mestnem domu. Toda ta izhod zakrivata dve stavbi v Streliški ulici. Problem teh dveh stavb se vleče že nekaj mesecev. Prava stvar to ni problem stavb, temveč is stanovanjske oz. stanovske. Nekatere so namreč pristale na pobudo MLO in sprejele poučena rešitva v novem Domu na Bokalcah. Druge, večinoma starejše in neporočene ženske, pa se krčevito oklepajo svojih sobic v stavbi, pod katero vodi rov v predor. Ker je investitor predora že dal na razpolago denarna sredstva za gradnjo novih stanovanj za vse, ki bodo s porušenjem stavb prizadeti, ne bo noben več interesa za novem gostinskem o ratu. Dejstvo pa je, da se je nameravani preureditvi lokalna odredila, čeprav niso prigovori, ki so jih pred meseci iznašali tako odborniki na MLO kot ljudje iz zborih volivcev, prav nič zalegli. Zdi se, da z lokalom razpolagala Narodna banka kot lastnica stavbe. Prihodnje dni bo v Emni sicer turistična razstava. P. m. pa banka namerava v prostorih bližje kavarne urediti svoje poletne prostore za devizno poslovanje.

KAJ BO VENDAR Z »EMONO«?

O Emoni je bilo pisaneže že dovolj, zato povsem na kratko. Podjetje v slovenja-vino je odstopilo od nameravane preureditve Emone v moderen gostinski lokal. Eni pravijo, da zato, ker bi s prehodom, ki ga nameravajo napraviti skozi del lokalca (sicer dvomimo), če je tu res tak promet izgubilo velik del prostora, preostanek pa ne bi zadostal za novi lokal. Drugi pa pravijo zato, ker spritno novih predpisov o gostinskih obratih podjetje Slovenja-vino nimajo več interesa za novem gostinskem o ratu. Dejstvo pa je, da se je nameravani preureditvi lokalna odredila, čeprav niso prigovori, ki so jih pred meseci iznašali tako odborniki na MLO kot ljudje iz zborih volivcev, prav nič zalegli. Zdi se, da z lokalom razpolagala Narodna banka kot lastnica stavbe. Prihodnje dni bo v Emni sicer turistična razstava. P. m. pa banka namerava v prostorih bližje kavarne urediti svoje poletne prostore za devizno poslovanje.

Ali je to najprimernejše? Bilo bi prav, da bi enkrat dokončno besedo izrekli volivci Ljubljane sami.

VEC CVETJA

Pred leti so nekateri spet pokrenili akcijo za okrasitev oken in balkonov s cveticami. Vsi Ljubljanci se spominjajo, kako uspešna je bila taka akcija pred vojno in kako so za najlepše okrašena okna, balkone in sploh hiše, podeljevali priznanja in tudi nagrade. Akcija pred leti je sicer mrtvo stvar obudila, vendar kakšnega večjega uspeha ni dosegla. Zdi se, da je pred vrsti Ljubljanski festival, pa bi bilo morda prav, da bi olepševalna društva, ki jih v Ljubljani imamo nekaj, pa tudi druge organizacije, spet širile pobudo za okrasitev stavb s cveticami. Morda bi tudi novih hišni svetil lahko kaj storili. Več cvetja ljubljanskim cestam ne bi škodilo.

ALI SE GRADITELJEM NIČ NE MUDI?

Ce govorijo s investitorji gradbenih del, boš lahko siljal pritožbe nad vremenom: »Pozno smo začeli in še vreme nam nagaja. Ze zdavnaj bi morali biti naprej.« Tako tožijo. Če pa obiščeš v sončnem popoldnevu ljubljanske gradbišča, opaziš popolno mrtvilo. Nikjer nobenih delavcev? Da, kajti delo komajže še ob 14. Druge izmene pa ni. Ali ni čudno, na eni strani tanzanje nad počasnim napredovanjem gradbenih del, na drugi strani pa končaja z delom v začetku popoldneva. Zato se bo verjetno tudi letos dogajalo, da bodo v jeseni ob najslabšem vremenu, pa še kasneje, ko bo že pritiškal mraz, niteli z gradbenimi deli. Zdi se, ko bi morala biti gradbena sezona v polnem razmahu, pa šas tako zapravljajo. Kaj res ni mogoče stvari urediti in uvesti drugo izmenjo, če že podaljšanje delovnega časa ni na mestu?

ZNAL SI JE POMAGATI

Da je mogoče tudi v Ljubljani v nekaj mesecih kar mimogrede zaslužiti pol milijona, je pokazal Tomo Šokec, ki je sicer na ljubljanskem

trgu prodajal samo surovo maslo. Toda namesto po 400 din za kilogram, po kolikor mu je surovo maslo pošiljala zadruga Kalinovac, katere uslužbenec je bil, ga je na ljubljanskem trgu prodajal po 480 din za kilogram. Pri tem pa je dobil tudi svojo redno plačo. Ker je za stroške prevoza in svojega bivanja v Ljubljani potrošil približno 30 din za kilogram, je pri vsakem prodanem kilogramu surovega masla zaslužil 50 din. V nekaj mesecih pa ga je prodal nad 18.000 kg. Verjetno bi mu posel še nadalje uspeval, če mu ne bi prišla na sled inšpekcija tržišča, ki mu je že pripomogla, da se bo v bodoče najbrž izogibal podobnih kupčij. R.

Šestkrat več dežja kot po navadi

Preteklo noč se je nad ljubljansko kotlino izlilo posebno veliko padavin. V močnih sunkih je padlo kar 55 mm, to je toliko dežja, kolikor ga v navadnih letih v Prekmurju ali na Dolenskem ne pade ves mesec. Ljubljanka je danes zalila nekatera polja na Barju, močno pa so narasle tudi Sora, Kanjška Bistrica in drugi pritoki Save. Po podatkih Hidrometeorološke službe je letošnje pomlad padlo toliko dežja, kot ga še niso zabeležili. Od marca, ko se je začelo deževje, je bilo v nekaterih krajih padavin za tri ali štiri normalna leta. Od meseca maja skoraj ni dneva brez dežja ali manjše plohe. Samo v maju (za junij še ni skupnih podatkov) je padlo v nekaterih krajih več dežja, kot druga leta vse poletje. V Bovu je bilo v maju nič manj kot 445 mm dežja. Toliko ga je v navadnih letih padlo v mnogih krajih Slovenije v šestih mesecih. To, koliko je padlo dežja po milimetrih, pa še ne pove vsega. Mnogo hušje pa so te žve, ki jih slabo vreme povzroča zlasti pri kmečkih delih. Zelo redki so namreč dnevi, ko bi dela na polju ne ustavila nenadna

Malinska na otoku Krku privabi vsako leto na tisoče gostov

ZA ZAŠČITO GOZDOV IN VARČEVANJE Z LESOM V SRBIJI

LES BO NEHAL BITI KURIVO

Ljudska skupščina LR Srbije je sprejela strog zakon o gospodarjenju z lesom

Da bi zaščitila gozdove pred uničevanjem in pretiranim trošenjem lesa, je Ljudska skupščina LR Srbije na zadnjem zasedanju sprejela zakon o ukrepih za varčevanje z lesom in o prepovedi reje koz. Po zakonu o ukrepih za varčevanje z lesom so državni organi, gospodarske in družbene organizacije, pa tudi državljani dolžni uporabljati les racionalno in izpolnjevati ukrepe za varčevanje z njim. Prepovedana je poraba lesa za ogre-

vanje prostorov, uradov in ustanov, gospodarskih in družbenih organizacij. Ljudski odbori lahko dovolijo uporabo lesa za ogrevanje najpogosteje do konca leta 1955, in sicer samo tistim uradom, ustanovam in gospodarskim organizacijam, katerih naprave za ogrevanje niso usposobljene za uporabo drugega kuriva in v krajih, kamor zaradi slabih prometnih zvez ni moč prepeljati premoga ali drugega kuriva.

Z zakonom o ukrepih za varčevanje z lesom je v prihodnje prepovedano graditi hiše in druga poslopja z odprtimi ognjišči. Sedanja odprta ognjišča bodo morali ljudje zamenjati s štedilniki in pečmi. Roke za zamenjavo ognjišč bodo določili ljudski odbori, zadnji rok pa je konec leta 1960.

Industrijska podjetja, ki uporabljajo les ali lesne odpadke za pogonsko sredstvo, so dolžna svoje naprave najpogosteje do konca leta 1958, usposobiti za uporabo drugih pogonskih sredstev: premoga, nafte, plina, električne energije itd. Od leta 1959 bo prepovedana uporaba lesa in lesnih odpadkov za pogonsko sredstvo tudi v industrijskih podjetjih.

Da bi zagotovili čim bolj racionalno izkoriščanje gozdov, določa zakon, da se lahko žage in druga podjetja industrijskega značaja za predelavo lesa, kakor tudi podjetja za izkoriščanje gozdov, ustanavljajo, obnavljajo ali širijo samo po predhodni odobritvi državnega tajnika za narodno gospodarstvo oziroma organa uprave avtonomne enote, pristojnega za gospodarske posle. Ljudski odbor lahko žagarskim podjetjem in drugim lesnoindustrijskim podjetjem obratovanje tudi prepreči, če neracionalno predelujejo lesa. Za varčevanje gozdov bodo odbori do konca leta 1954 pregledali vse žage.

Zakon določa kazni za tiste, ki uporabljajo drva ali gradbeni les v nasprotju z določbami tega zakona ali ki zgradi hišo z odprtim ognjiščem ali ki ognjišča pravočasno ne zamenjajo. Denarna globa znaša 10.000 dinarjev, ali pa se zamenja z zapornim do 30 dni, če pa je prekršek storjen iz gmotne zainteresiranosti, se globa poveča tudi do 50.000 din. Gospodarske organizacije in ustanove bodo za prekrške kaznovane s globo od 50.000 do 500.000 din, odgovorne osebe pa z globo do 10.000 din.

Tudi iz Turčije in Grčije bodo prišli k nam turisti

Beograd, 29. junija

Turistična zveza Jugoslavije bo jutri poslala turističnim organizacijam Turčije in Grčije predlog o vskladitvi turističnega prometa med tremi državami, o katerem bodo konec julija razpravljali na sestanku predstavnikov Turčije, Grčije in Jugoslavije v Solunu. Sestanka v Solunu se bodo udeležili tudi predstavniki železnice, letalskega in pomorskega prometa teh treh dežel. Ob tej priložnosti se bodo razgovarjali tudi o ukrepih za izboljšanje vseh vrst prometa. Obravnavali bodo tudi možnost graditve določenih delov avtomobilske ceste Beograd-Carigrad ter odkrivanja novih pomorskih zvez za neposreden promet med tremi državami in za krožna potovanja domačih in

tujih turistov po Sredozemlju. Da bi pritegnili kar največ tujih turistov zlasti ameriških, bodo turistične organizacije po predlogu Združenih narodov organizirale skupno propagando v tujini. Predlagana je ustanovitev skupnega turističnega urada v New Yorku, ki bi organiziral propagando v ZDA in prihod ameriških turistov na Balkan.

Vrh tega so turistični strokovnjaki predlagali znižanje železniških tarif za turiste, ki bi potovali iz dežel Bližnjega vzhoda prek Balkana v Zahodno Evropo in obratno. Poudarjajo, da so tudi avstrijske železnice izrazite pripravljene ustrezno znižati železniške pristojbine.

Turistična zveza predlaga, kar zadeva medsebojno izmenjavo turistov, razširitev prometa med Turčijo, Grčijo in Jugoslavijo

Natečaj za nakup kmetijskih strojev

Beograd, 29. junija (Tanjug). Narodna banka FLRJ je razpisala natečaj za investicijska posojila iz sredstev splošnega investicijskega sklada. Gospodarskim in zadržnim organizacijam, ki imajo pravico do regresa, ustanovam s samostojnim finansiranjem in ljudskim odborom bo dajala posojila izključno za nakup traktorjev, kmetijskega orodja in strojev iz domače proizvodnje ali iz uvoza. Za nakup strojev iz uvoza bo dala posojila samo, če si prošile zagotovijo potrebna devizna sredstva. Prošnje je treba poslati Narodni banki FLRJ, podružnici v kateri ima prošilce tekoči, oziroma žiro račun, in sicer najpogosteje do 2. julija 1954. Potem ko bodo gojili natečaja objavljeni v priložni številki »Službenega lista«, bo banka izdala podrobna navodila o natečaju.

Antiperonosopna služba

Napoved: V vinorodnih okoliših okrog Dolnje Lendave, Gornje Radgone, Kapele, Podgradja, Jeruzalema, Zavrča, Fodlehnik, Svežine, Slov. Konjic, Rogoške Slatine, Biželjskega, Brežic, Krškega, Novega mesta, Kostanjevice, Crnomlja in Mokronoga so se 28. junija izvršile ponovne okužbe s peronosporo. V teh krajih je pričakovati ponoven izbruh peronospore v noči med 3. in 4. julijem, v primeru večje toplote vremena pa še dan prej (v noči med 2. in 3. julijem). Zato čimprej začnite tretje škropljenje trte tako da ga boste lahko pravočasno izvršili. Posebno pazljivo pokroplje grozde, ker jih boste samo na ta način uspešno zaščitili proti peronospori.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

ČRNA KAČA

(Prekmurski narodni motiv)

Zivel je bogat kmet, ki je imel tri sinove. Prva dva sta bila lena in hudobna, najmlajši pa bister in ubogljiv. Oče, ki je dobro poznal svoje sinove, je večkrat premišljeval, kateremu naj prepusti imetje, a ni se mogel odločiti. Po stari navadi bi moral prepustiti kmetijo najstarejšemu sinu, toda že vnaprej je vedel, da ta ne bo za gospodarja. Prav tako je bilo tudi s srednjim sinom. Najboljši gospodar bi bil najmlajši, toda tudi temu se je oče bal prepustiti imetje, to pa zato, da se bratje ne bi med seboj zasovražili.

Nekega dne je poklical vse tri sinove k sebi in jim dejal: »Ker se nikakor ne morem odločiti, kateremu naj prepustim kmetijo, sem sklenil, da bo dedič tisti, ki mi najbolje izpolni tri želje. Prva moja želja je, da mi prinesete namizni prt.«

Oče je dal vsakemu hlebec kruha na pot in jim želel vso srečo, sinovi pa so mu obljubili, da se točno ob letu vrnejo. Poslovili so se od očeta in se napotili v široki svet.

Prvi dan so hodili skupaj in se pod večer ustavili v širokem gozdu.

»Tu bomo prenočili,« sta odločila starejša brata, »jutri ob zori pa gremo naprej.«

Ulegli so se pod širok hrast in najmlajši sin je kmalu utrujen zaspal. To sta brata čakala. Izmaknila sta mu hlebec, vzela pot pod noge, brata pa pustila samega sredi širokega gozda.

Noč je bila hladna in najmlajši brat se je kmalu zbudil. Pomel si je oči in poklical brata. Nihče se mu ni oglašil. Pogledal je okrog hrasta in spoznal, da sta ga brata zapustila. Povrh pa še okradla. Močno je bil žalosten, a sklenil je nadaljevati pot tudi sam. Ko je hotel najti pot iz črnega gozda, je videl, da se med drevmi nekaj svetlika. Takoj se je napotil v tisto smer.

»Kjer je luč, tam morajo biti ljudje,« si je rekel in pospešil korake. Kmalu je zagledal med drevmi lično belo hišico z razsvetljenimi okni.

Potrkal je na vrata in vstopil. Toda soba je bila prazna, na po-

grnjeni mizi pa se je kadila pripravljena večerja. Ker ni bilo nikogar, fant pa truden in lačen, se je usedel za mizo in začel večerjati. Ko se je okrepčal in odrinil krožnik, so se vrata odprla in v sobo se je začela plaziti velika črna kača.

Najmlajši brat je skočil pokonci in odrevenel od strahu,

»Vsak naj mi ob koncu leta prinese verigo. Mora pa biti tako dolga, da bo segla krog in krog naše hiše.«

Bratje so se spet napotili v svet. Starejša dva sta odšla po široki cesarski cesti, najmlajši pa se je spet napotil v kačino hišo. Kača ga je z veseljem sprejela in mu obljubila verigo, če bo

bi mu tudi tokrat mogla kača pomagati.

»Nič se ne žalosti,« ga je potolažila črna kača. »Dobil boš najlepšo ženo, samo če mi boš vsak dan eno uro cepil drva, ki si mi jih prejšnje leto našagal.«

Mladenci se je takoj potolažil in je z veseljem šel na delo.

Zadnji dan pred koncem leta je kača spet prišla v hišo in mu ukazala, naj zažge drva, ki jih je nacepil. Ko je plamen zajel zadnje poleno, je kača dvignila glavo, se zvila v kolobar in se vrgla v ogenj. Počilo je, da se je stresla zemlja, a že tisti hip je pred presenečenim fantom stala nepopisno lepa deklica in se mu smehljala.

»Jaz sem tista črna kača, pri kateri si služil,« je rekla. »Pred mnogimi, mnogimi leti me je spreminila v kačo huda čarovnica, ki mi je zavidala lepoto. Dolgo sem živela v tem gozdu in čakala človeka, ki bi tri leta brez strahu preživel pod mojo streho. Prišel si in me rešil. Hvala ti! Če me hočeš za ženo, sem pripravljena iti s teboj na konec sveta.«

Fant od sreče ni vedel kaj bi odgovoril.

»Pojdiva v sobo,« je dejal, »da še enkrat vidim kraj, kjer sem se prvič prestrašil črne kače, potem pa greva takoj k mojemu očetu.«

Obrnil se je in zastrmel od začudenja. Hišice ni bilo več. Na njenem mestu je stal velik steklen grad, ki je žarel v sončni svetlobi, kakor bi bil iz čistega zlata.

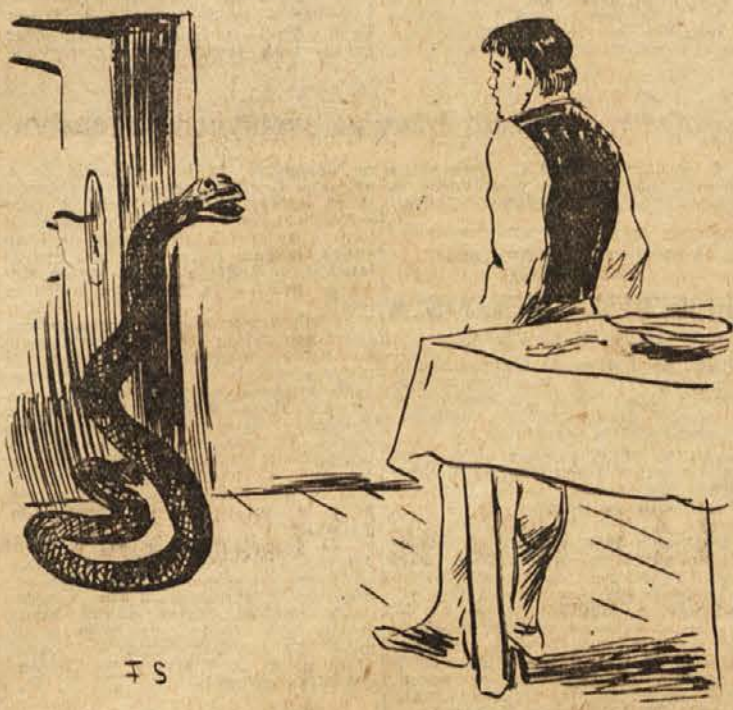
»Vse to je najino,« je dejala lepa deklica in ga prijel za roko.

»Pojdi, greva zdaj k tvojemu očetu.«

Ko je najmlajši brat s svojo nevesto prestopil prag očetove hiše, sta ga brata že čakala vsak s svojo nevesto, toda nobena se po lepoti ni mogla primerjati z njegovo. Oče je takoj prepustil kmetijo najmlajšemu sinu, ta pa jo je podaril svojim bratom, ki sta se v tujih službah že naučila delati.

Vsi so bili srečni in zadovoljni in priredili so tako gostijo, da je še svet ni videl. Po gostiji se je najmlajši brat odpeljal s svojo ženo v stekleni grad, kjer sta dolgo srečno in zadovoljno živela.

Palko Dolince

75

kača pa je spregovorila: »Ne boj se, ne mislim ti storiti nič zalega. Povej mi le, kdo si, odkod prihajaš in kako si prišel v mojo hišo.«

Fant je povedal vse po pravici in kača je zadovoljno kimala z glavo.

»Kar pri meni ostani,« mu je rekla. »Če mi boš leto dni vsak dan posekal drevo, boš zaslužil tak namizni prt, kakršnega ni več nikjer na svetu.«

Mladenci je z veseljem sprejel ponudbo. Ko sta se s črno kačo vse pomenila, se je ta odplazila skozi vrata in vse leto je ni bilo na spregled. Najmlajši brat je sam živel v kačini hiši in godilo se mu je tako dobro, da si boljše v sanjah ne bi mogel želeti. Vsak dan je ob določenem urj našel na mizi okusno hrano, zvečer pa skrbno poslano posteljo. Tako so tekli dnevi, tedni in meseci. Ob koncu leta se je kača znova prikazala. Zahvalila se je fantu za zvesto službo in mu podarila lep svilen namizni prt.

Najmlajši brat je s svojim služkom takoj šel k očetu, kjer sta ga brata že čakala, vsak s svojim prtom. Oče se je razveselil, ko je zagledal prt najmlajšega sina, brata pa sta zaškrpala z zobmi od jeze. Njegov prt je bil najlepši.

Zdaj je povedal oče svojo drugo željo:

vsak dan eno uro žagal drva, ki jih je prejšnje leto posekal.

Najmlajši brat je žagal in žagal in spet je minilo leto. Zaslužil je lepo srebrno verigo, ki je bila ravno tako dolga, kot je bilo potrebno. Veriga najstarejšega brata pa je bila prekratka, drugega brata pa predolga.

Zdaj je povedal oče sinovom zadnjo željo, ki se je glasila, naj si čez leto dni vsak pripelje nevesto. Katerega nevesta bo najlepša, tisti bo podedoval kmetijo.

Znova so odšli bratje v svet. Najmlajši sin se je žalosten vračal h kači, kajti dvomil je, da

VOZNIK in gospodar

Vozil je voznik gospodarja v oddaljeno mesto. Več dni sta potovala. Nekega dne kupi gospodar med potjo od pastirja malo jagnje.

»Hej, voznik, zakolji jagnje, oderi ga, jaz pa ga pripravim za večerjo. Skupaj ga bova pojedla.«

Voznik je pristal na ponudbo. Ko je gospodar pripravil večerjo, je videl, da bo mesa premalo za oba, zato je rekel:

»Veš kaj, premalo bo mesa za oba, pustiva raje in pojediva spat. Meso pa naj poje potem tisti, ki bo imel lepše sanje.«

Vozniku je bilo prav in odšla sta spat. Ko je gospodar zaspal, se voznik ukrade iz sobe, vzame kruh iz torbe, postavi na mizo skledo z mesom in poje vse. Potem pa spravi skledo nazaj in gre spat.

Ko se gospodar prebudi, zbu- di še voznika:

»Ej, voznik, vstani in povej, kaj si sanjal.«

Voznik mu pravi:

»Ti, gospodar, si starejši, zato povej ti prville Gospodar začne:

»Sanjal sem, da se je odprlo nebo in tam sem videl veliko le-

Na srečno snidenje na tekmovanju v bodočem šolskem letu

Pomladno prebujenje pod Golico

So v hladnem jutru trepetale žuželke, veter opravevale — kdaj bo napočil srečni dan, od vseh željno pričakovan...

Pikapolonica je zala vsa srečna zdaj okrog letála; hitela je iz kraja v kraj — oznanjat, da je v hribih maj.

Se veter skremži nagajivo, potem pa pravi dobrotljivo: »Nagajam rad; vseč mi je hlad, a čas je že, da bo pomlad!

Oblake bom pgnal grozeče, naj sonce zdrami popke speče; umaknem se, počoj na glas, zdaj k ledenikom pojdem v vas...

Prisluhnil gozd je hrepenče — in trate, bilke zelenče... Nestrpno si že vse želi, da se v toploti razcoeti...

Razglašla radostno novice: »Cvetó narcise pod Golico! Tu cvetni čudež zre oko — Poglejte bajno sliko to: kot bi vse zvezdice z nebá usule se na gorska tla...«

Andreja Laurenčič

Posoda s cekini

Zivel je kmet, ki je imel lep oljčni gaj. Bil je marljiv in njegovo gospodarstvo je lepo napredovalo. Vedel pa je kmet, da njegovi trije sinovi ne marajo za delo, vedel je, da bi radi obogateli brez dela.

Ko je ostarel in začutil, da bo kmalu umrl, je poklical predse svoje sinove in jim dejal:

»Otroci moji, v oljčnem gaju je zakopana posoda s cekini. Če jo hočete imeti, tedaj kopljite, da jo najдете.«

Sinovi so vsi hkrati hoteli vprašati očeta, na katerem kraju je zakopana posoda, a bilo je že prepozno, oče ni hotel več govoriti.

Po očetovi smrti so sinovi začeli kopati in iskati posodo s cekini. Ker niso vedeli, kje je, so se dogovorili, da bodo prekopali ves oljčni gaj od te strani do one in še počez. Kopali so in kopali, natančno in vestno, prerahljali so vso zemljo ob koreninah dreves, a našli niso ničesar. Hudo so bili razočarani.

Ko so obrali oljke, je bilo prideka toliko kot nikoli prej. Sinovi so prodali pridelek in dobili zanj toliko zlata, da so lahko z njim napolnili veliko posodo. Ko so videli toliko denarja, so razumeli očetove besede, ki jim jih je izrekel pred smrtjo: »V oljčnem gaju je skrita posoda z zlatom. Če jo hočete imeti, tedaj kopljite!«

UGANKA

Ko pride temna noč, se lučice prižgo, potem vso dolgo noč na nebu svetljo.

(opipzavz)

Na počitnicah

KOSEC

(Dopolnjevanika)

Kadar košnje čas prihaja, kmet pred zoro, zgodaj —

Dokler je po travi rosa, kosca dobro reže —; ko pa rosa s trave zgine, tudi kosca volja —; k'r tedaj se kosa mrha punta in med delom —; Moža to še več dā posla, na pomoč mu pride —; Z ostlo koso mož nabrusi in kositi spet —; Ko mu po postane vroče on kositi nič več —; dasi kosa mu še reže, on se v hladno senco —; ves utrujen koj zaspi; ko pa se iz sna —; žena jesti mu prinese, v skledo žganecv mu —; in se mleka nanje zlije;

sonce mu pa v skledo — ter jedauo z žarki greje in poredno se mu —.

L. B.

BRZOVLAK

Brž na sonce — eden, dva, trap, kdor zdaj se ne igral Pedenj-motek — ena, dve, kaj igra se, kaj se gre? Kaj se gre? Ej — brzovlak pojdi se, kdor ni bedak: pedenj-motek hitro v tek — brzovlak čez lol in breg. Kamen skrit iz tal mol! — brzovlak na nos zgrini. Zdaj je joj in oh in av, brzovlak je v nos kroav, joka, stoka: Le bedak se se pojde brzovlak! — Nos spet cel je — eden, dva,

pedenj motek spet se igra. Brzovlak? Nel Ena, dve — zdaj se le se — polž gre...

Daniilo Gorinšek

POSETNICA

Uganite njegov poklic!

OTROCI IN ŠPORT

Zares živimo v času športov. Ko je nekoč malega Ivana vprašal oče, kaj delajo v šoli, je Ivo odgovoril: »Treniramo Copića, Andrića, od tujih pa Goethea...«

Mama: »Če si že želel zbijati žogo in igrati nogomet, zakaj me nisi prosil za dovoljenje?« Jurček: »Prav zato, ker sem želel igrati nogomet!«

Učitelj: »Kako nastane brez-zračen prostor?« Učenec: »Kadar biciklist za-vozi na žebelj!«

pega, da sem stopil na lestev, ki se je spustila iz oblaka in se začel vzpenjati po njej.«

»Stoj, stoj, gospodar, dovolj,« zakliče tedaj voznik, »videl sem te, kako si začel plezati po lestvi, pa sem mislil, da se ne boš več vrnil. Zato sem kar sam pojedel meso.«

ČIKA BRKO

Čika Brko, hud močič, vih brk je, črnih lic, S košem hodi naokrog, vanj nabira si otrok, da ponese v svoj jih grad, ki brez oken je in vrat in kjer ni tudu nikjer, ne podnevi, ne zvečer. Čuden grad je to zares, do oblakov sega in še čez. »Gogar Brko ulovi, z njim domov v svoj grad hiti. In potem? Naj mar povem? Ker bojim se ga, ne smem!

Golar Manko

Najlepše vaze

Neki japonski car je zbral v svojem dvoru dvajset porcelanskih vaz, ki so bile najlepše v vsej deželi. Nekega dne je služabnik razbil najlepšo med nji-

mi. Car se je močno razjezil in ukazal, da služabnika usmrtijo. Drugi dan, prav tedaj, ko bi morali izvršiti sodbo, pride v dvor popotnik.

»O, gospodar,« pravi, »vem, kako bi mogli popraviti razbito vazo! Peljite me v dvorano, kjer je vaša dragocena zbirka.«

Izpolnil so mu željo. Tedaj pa zavihiti stavec svojo popotno palico in razbije na tisoče drobnih koscev vseh devetnajst vaz, ki so stale tamkaj.

»Kaj si storil, nesrečnik!« zavpilje car ves razjarjen.

»Le dolžnost sem opravil,« odgovori mirno stavec, »Vsaka teh vaz bi lahko stala življenje enega izmed tvojih služabnikov. Zadoljil si se s tem, da za vse razbite vaze vzameš življenje le meni edinemu.«

Car je ostrel nad modrostjo starca, nad odločnostjo, s katero je izgovoril besede. Stopil je k starcu in mu rekel:

»Prav imaš: vse te pozlačene vaze niso vredne toliko, kot je vredno življenje človeka!«

Po dežju

KULTURNI OBZORNIK

PRVA PRIREDITEV II. LJUBLJANSKEGA FESTIVALA

RAZSTAVA KLASICIZMA IN ROMANTIKE NA SLOVENSKEM

Ljubljana, 29. jun. — Danes ob šestih popoldne je bila v gornjih prostorih Narodne galerije odprta velika reprezentativna razstava klasicizma in romantike na Slovenskem, ki je ena največjih in tudi najpomembnejših umetnostnih prireditev zadnjih let. Razstava je tudi prva prireditev, s katero se je začel letošnji II. Ljubljanski festival. Tov. Anka Pernuš, predsednik Sveta za pro-

sveto in kulturo pri ljubljanskem Mestnem ljudskem odboru, je v imenu MLO Ljubljana in v imenu prirediteljev festivala naslovila na udeležence otvoritve razstave v Narodni galeriji tople pozdravne besede, s katerimi je zaželela tako festivalu kot razstavi čimveč uspeha.

Pred zbranimi povabljenimi gosti, med katerimi so bili predstavniki javnega in kulturnega

življenja, generalni sekretar Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. Milko Kos, rektor Univerze dr. Fran Zwitter in drugi, je najprej zapel slovenski oktet, nakar je ravnatelj Narodne in Moderne galerije dr. Karel Dobida podal najsplošnejšo označbo razstave, njen pomen in namen. Potem ko je dr. Dobida formalno odprl razstavo, je za zaključek otvoritvene svečanosti še enkrat zapel slovenski oktet. S svojim nastopom in s dovršenim podajanjem stilno ustrežajoče pesmi je vzbudil prisrčno odobravanje prisotnih.

Na razstavi klasicizma in romantike na Slovenskem je zbranih v veliki dvorani in v stranskih prostorih nad 160 del. Zastopani so slikarji Lovro Janša (1749—1812), Franc Kavčič (1762—1828), Josip Tominc (1790—1866), Matevž Langus (1792—1855), Michael Stroj (1803—1871), Franc Goldenstein (1807—1878), Marko Pernhart (1824—1871) in Anton Karinger (1829—1870).

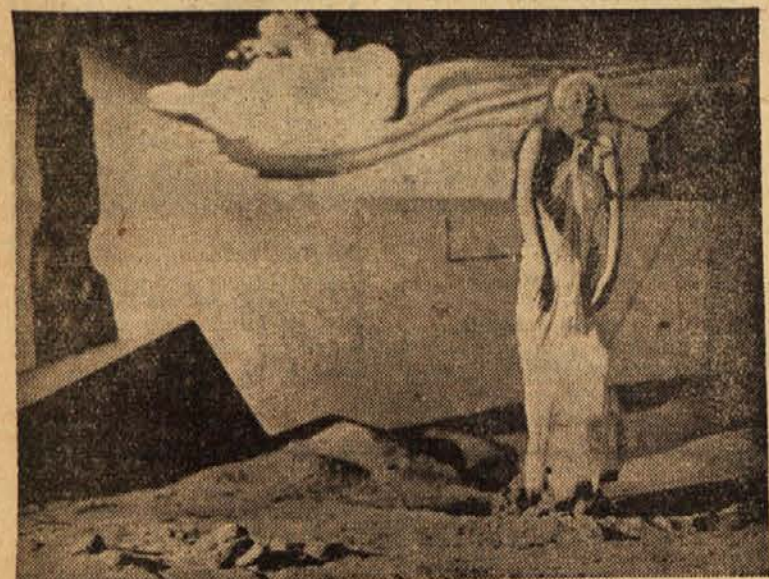
Prijučna razstava klasicizma in romantike je upravičena in potrebna. V njej se nam prvič kaže v zadostni popolnosti značaj tega svojstvenega obdobja v zgodovini naše umetnosti. Dosedanja maloštevilna razstave te vrste, ki jih je sistematično prirejela Narodna galerija, dobivajo s njo nujno, čeprav še ne sklepno dopolnilo. Obiskovalcem ljubljanskega festivala pa je z njo dana redka prilžnost, da spozna veliko obdobje naše starejše umetnosti.

IZ NAŠIH KINODVORAN „UROČEN“

»Spellbound«. Scenarij: Ben Hecht. Režija: Alfred Hitchcock. Kamera: George Barnes. Glasba: Franz Waxman. V glavnih vlogah: Ingrid Bergman, Gregory Peck, Leon Carol. Proizvajalja: David O. Selznick, 1945. Podjetje za izposojanje filmov — Ljubljana.

Med kavbojkami, kriminalnimi, grozotnimi in vojnimi filmi so v zadnjih desetih ali petnajstih letih postali najbolj priljubljeni oni s psi.

pa zasluži vse priznanje režiserjeve realizacija, ki je do skoraj nemožnih skrajnosti izrabila vse možnosti, ki jih je ta zgodba nudila. Zgodba, ki je kot v vseh Hitchcockovih filmih zelo napeta in zapletena, nam pripoveduje o psihopatu, ki ga teži globoko v podzavesti ležeči občutek krivde. V njej najdemo nenavadno — toda zelo privlačno — poljudno tolmačenje Freudove razlage sanj, pa nekaj prizorov, zaradi katerih

Sanjski prizor, delo Salvadora Dalí, ki ga pa v filmu ni. Če po tem lahko sklepamo, da so te prizore poslali tudi k nam v skrajšani obliki

hološkim ozadjem. Med take štejejo tudi film »Uročeni«, kjer opazimo značilnost režiserja Hitchcocka, da je zgodba večinoma zelo rečna, čeprav je po romemu Francisu Beedingu »The House of Dr. Edvardes« napisal znani ameriški scenarist Ben Hecht (glas v Viharju, Viva Villa). Zato

film kljub svoji povprečni vlini pomeni svojevrsen užitek. Pet takih prizorov bi bilo vredno omeniti. Prvi je simbolični prizor, ko se ob poljub glavnih igralcev prično na nek imaginarnem hodniku odpirati kem imaginarnem hodniku režiser poveljati, da je spoznanje, ki sta ga ta dva doživela odstranilo med njima vse zapreke, ki so ju do tedaj ločile. Nenavadni in tipični hitchockovski je prizor s kozarcem mleka, ko se človek, ki pije iz njega, spremeni v človeka-kamero, ki skozi dno kozarca opazuje svoje orte. Nekaj posebnega pripoveduje glavni igralec-psihopat. Polne so modernih slikarskih elementov, ki jih je vanje vnesel znani španski surrealistični slikar Salvador Dalí. Vendar je, kot vse kaže, prav ta najzanimivejši del filma okrnjen, kajti že ob francoski premieri so pisali, da so sanje nepopolne. Vendar ne vemo, ne kako ne zakaj. Še ita taka prizora sta važna: prizori smučanja, ko se mlada zdravničica odpravi s svojim ljubljencem, bolnikom na kraj, kjer se je zločin v resnici odigral in mu tako pokliče v spomin vse temne dogodke, ter samomor pravega morilca, ko je režiser še enkrat ponovil prizor s subjektivno kamero: revolver, ki počasi sledi glavnemu mlademu zdravniku, se namzoma odzra v gledalca, za trenutek obstoji nato pa zagrmí. To so prizori, ki bodo ostali trajen dokument režiserjeve domiselnosti in s katerimi se bo lahko ponašala vsaka kinoteka. Važno funkcijo v filmu je odigrala tudi glasba, ki je v najmočnejših trenutkih dejanje vedno zelo podprla.

Zaključek bi torej bil ta: kljub temu, da je film v splošnem povprečen in ponekod celo pretiran, pa pomeni prav zaradi omenjenih briljantnih prizorov nekaj posebnega na našem programu, saj ga odlikuje delo moža, ki postane v svojih filmih večših ne samo umetnik, ampak nedokladljiv žongler kamere in režije.

m - g

„Čarobni fižol“

»JACK AND THE BEAN-STALK«. Režija: Jean Yarbrough. V glavnih vlogah: Lou Costello in Bud Abbott. Produkcija: Warner Bros. — Podjetje za izposojanje filmov Ljubljana.

Niti pravilica niti komedija, pa vendar eno kot drugo v svojevrstni bolj ali manj zabavni (ali nezabavni, kakor kdo hoče) pravilnici burki, ki oživlja pred nami pravilnici svet v šalivji obliki na način, kateremu pa ne gre očitati, da bi nas zmožel s svojo originalnostjo preveč pritegniti. Na srečo v filmu »Čarobni fižol« ni ničesar, kar bi nas zavajalo in nas sililo k daljšemu razmišljanju o njegovem namenu in vsebinski vrednosti, saj je ta film precej nedolžne baže in se ne izdaja za več kot za to, kar je. Prav to utegne biti celo kvaliteta, vsaj glede na množico dandanes v filmskih tovarnah in zato lahko brez škode zaupljivo na eno oko ter (ko smo že pri kvalitetah) priznamo filmu »Čarobni fižol«, da ga predvsem odlikuje posrečena komična igra Louja Costella; ta ga napravila zanimivega celo tam, kjer nas začne dolgočasiti, in zalavnega tudi tam, kjer bi sicer zmanjškali duhovitosti. Louja Costello in njegovim partnerjem Budom Abbottom se pač smeraj posreči, kot smo to že nekajkrat videli, težavna naloga: rešiti vsebino, ki je bila zanju napisana, poloma.

k

Kulturne beležke

Rektor beogradske Akademije za upodabljajočo umetnost Sreten Stojanović se je vrnil z beneškega bienniala in izjavil, da smatrajo jugoslovanski paviljon na tej razstavi za enega izmed najlepših. O njem, pravi rektor Stojanović, se zelo pozitivno izražajo, o nekaterih razstavljenih delih pa sodijo, da spadajo med najboljše na biennialu.

Na nedavnem festivalu sodobne glasbe v Haifi in Jeruzalemu je sodelovalo 25 držav. Izmed del jugoslovanskih skladateljev so izvedli na tem mednarodnem festivalu Mila Cipre »Variacije na bosnansko tenoro« ter Josipa Slovenskega »Simfonijo orientas«.

Pariška kritika je ugodno sprejela gostovanje Jugoslovanskega dramskega gledališča, ki je v gledališču »Sarah Bernhardt« izvedlo »Dunda Maroja« v režiji Bojana Stupice. Eden od najzgodnejših pariških gledaliških kritikov Jean Jacques je »Figuraz« zapisal: »Ne zmagarj arborvraščine, bral sem samo vsebino dela. Sicer pa so zadoščale oči Jugoslovanski igralci so očarljivo živahni. Vsa skupina danes je v ta, da se sama zabava, ko nudi zabavo publiki in želel bi vam za-

radi vašega užitka, da bi lahko odšli nocoj jim poslati. Ugodno oceno je prinesel tudi »Parisien Libérés«.

Revija amaterskih gledališč iz Hrvatske v Zagrebu je pokazala precejšnje uspehe našega gledališkega amaterstva ter je presenetila mnoge dvomljivce, ki amaterstvu odrekajo sleherni pozitivni vlogi. Naše amaterstvo sicer ni doseglo najvišje ravni, toda po nekaj predstavah na tej zagrebški reviji je možno sklepati, da se pravilno razvija. Revija je odkrila še mnogo več možnosti za usvajanje gledališke kulture, kažejo slabši uspeh, kot ona iz manjših mest. Zdi se, da se prihrva preveč gledujejo po poklicni, njih gledališčih in tako nekako izgubljajo svojo samostojnost, s tem pa tudi spontanost v oblikovanju posameznih igrarskih stvaritev. Dosedaj so nastopili amaterji iz Zagreba, Reke in Vinkovcev.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO — POLFINALE

Danes v Lausanni Madžarska-Urugvaj, v Baslu Avstrija-Nemčija

Se ena preizkušnja za Madžare

(Od posebnega dopisnika »Borbe«) Lausanne, 29. junija.

Tu se najbolj zanimajo za tekmo Madžarska-Urugvaj. Kosala se bosta dvakratni svetovni prvak in najrenejši kandidat za novega prvaka.

Spet se bosta srečala predstavnika dveh kontinentov. Madžari morajo hkrati opraviti tudi drugi izpit z južnoameriškim nogometša.

Tuda tokrat so Madžari zaskrbljeni prav tako, kot pred tekmo z Brazilijo. Kajti razen Puskasa, ki še ni okrevl od poškodbe, tudi Toth ne bo igral, ker je bil poškodovan na tekmi proti Braziliji. Razen tega tudi njihov najboljši obrambni igra-

lec desni krilec Bozsik ne bo mogel nastopiti.

Po propozicijah tekmovalca in pravilih FIF — nam je dejal naš sodnik Vasa Stefanović — izključeni igralec, v tem primeru Bozsik nima pravice, da nastopi do konca tega svetovnega prvenstva. Zato so Madžari zaskrbljeni, ker ne bodo nastopili trije njihovi igralci. Nadomestiti jih bodo morali z rezervami.

ANDRADE, VARELA IN ABBADIE PRAV TAKO POŠKODOVANI

Podobne skrbi imajo tudi Urugvajci. Tudi ti bodo nastopili brez svojih treh standardnih igralcev —

srednjega krilca Varele, desnega krilca Andrade in desnega krila Abbadie. Vsi trije so bili poškodovani na tekmi z Angležmi.

Najhušji udarec za Urugvajce pa je, da ne bo nastopil Varela, ki je steber njihove reprezentance.

AVSTRICI FAVORITI

V drugi polfinalni tekmi so favoriti Avstrici. Videli smo Nemce, vdeli na tudi Avstrice. Slednji so v vseh ožirih boljše. Razen tega igrajo prav tako ostro, kot Nemci. Ne verjamem, da se bo nemški obrambi posrečilo razbiti njihov napad.

Avstrici so imeli priložnost, da so se prepričali že v četrtfinalu, da je treba na steherni tekmi zagirati na vso moč. Spoznali so, da so tudi tu možna presenečenja. To jim je še bolj potrdila zmaga Nemčije nad Jugoslavijo.

L. J. Lovrič

Naši nogometša ostanejo v Švici še nekaj dni

Jugoslovanska nogometna reprezentanca bo stala še nekaj dni v Švici. Danes bodo naši igralci prisostvovali polfinalni tekmi Madžarska-Urugvaj v Lausanni. To tekmo bo igrala tudi brazilska reprezentanca, ki bo 2. julija odpotovala v Rio de Janeiro.

USPEH NAŠIH ODOJKAČIC

Aleksandrija, 29. junija. — V Aleksandriji se je 27. junija začel mednarodni odbojkaški turnir za ženske. Turnirja so se udeležile: francoski prvak Cannes, nizozemski prvak Boomerang, reprezentanca Slovenije in italijanska reprezentanca.

V prvi tekmi je Italija premagala Boomerang s 3:1 (15:11, 15:12, 13:15, 15:12). Reprezentantke Slovenije so premagale odbojkarice Cannes s 3:0 (15:10, 15:8, 15:11).

V nadaljevanju tekmovala je Slovenija premagala Boomerang s 3:0 (15:3, 15:4, 15:5). Italijanska reprezentanca pa Cannes s 3:2 (7:15, 13:15, 15:10, 15:9, 15:8).

Mednarodni odbojkaški turnir v Ljubljani odpovedan

Mednarodnega odbojkaškega turnirja ženskih reprezentanc, ki naj bi bil v Ljubljani od 2. do 6. julija ob 30-letnici odbojke v Jugoslaviji, ne bo, ker so povabljeni reprezentance Francije, Belgije, Nizozemske in Italije odpovedale svojo udeležbo.

Celjsko smučarsko društvo

Minuti petek so celjski smučarji ustanovili svoje smučarsko društvo. V novo društvo se bodo vključili tudi brkone smučarji iz Vojnika, Solčave, Sentjurja pri Celju in Mozirja.

Tekmi za pokal maršala Tita: Kladiivar B (Celje): Garnizija JLA (Celje) 1:2 (0:0), ZSD Celje : NK Zalec 5:1 (5:1).

Jugoslovanske znamke z živalskimi motivi

Danes so prišle v promet nove jugoslovanske znamke z motivi redkih živali, ki žive v naši državi. Na dvodinarski znamki bo upodobljena kučarica, ki živi malone v vsej Jugoslaviji. Ris bo upodobljen na petdinarski znamki. Ta redka žival, ki ji pravijo »evropski tiger«, živi v starodavnih gozdovih Makedonije in Kosmeta. Na naslednji desdinarski znamki bomo videli jelena, najbolj elegantno žival jugoslovanskih gozdov. Medved, ki tudi živi v naših gozdovih, bo upodobljen na petnajstinarski znamki. Divlja koza bo upodobljena na sedemnajstinarski znamki. Znamka v vrednosti 25 dinarjev kaže veliko vodno ptico pelikana, ki živi pri nas samo na jezerih Črne gore in Makedonije.

Oca prikazuje tridesetinarska znamka. Veliki jugoslovanski prirodoslovec Josip Pančić je odkril v Srbiji, južno od Niše, največje evropsko žuželko, ki je dobila po njem ime »calimenus pančići«. Vidimo jo na petdesetinarski znamki. Na šestdesetinarski znamki je resnično velika redkost jugoslovanskega živalstva — črni kuščar. Ta kuščar je popolnoma črn in se s tem razlikuje od vseh ostalih vrst kuščarjev. Živi samo na majhnih otokih Jadranskega morja. Evropski zoologi ga pogosto iščejo. Kuščar je prava priljubljenost zaradi svoje lepe črne barve.

V Postojnski jami živi zelo redka amfibija — človeška ribica. Taksi ribica je upodobljena na predzadnji znamki nove serije, znamki po 70 dinarjev. Na stodinarski znamki, s katero bo zaključena ta zares zanimiva desmestinarski znamki. Znamka v vrednosti 25 dinarjev kaže veliko vodno ptico pelikana, ki živi pri nas samo na jezerih Črne gore in Makedonije.

Samo 250 din mesečno zadostuje

da si zagotovite eno najboljših knjig o umetnosti zgodovini, ki so doslej napisane.

Elie Faure: Zgodovina umetnosti

Doslej je na svetu izšlo nešteto umetnostnih zgodovini. In vendar je nek kritik izjavil: »Preden se ni pojavilo delo Elie Faure, zgodovina umetnosti ni bila napisana. Mnoge umetnostne zgodovine so bolj ali manj zbirke imen in datumov in nobena ne odpira pred nami tako širokega obzorja kakor »Zgodovina umetnosti« Elie Faure.«

To knjigo štejejo danes za temeljno in monumentalno delo s celotnega področja svetovne literature, posvečene likovni umetnosti. Tako n. pr. zavzema Faurovo delo vidno mesto na Durant-Jaegerovem seznamu 100 temeljnih del, ki jih mora prečitati vsak kulturen človek. Zaradi tega je Faurova »Zgodovina umetnosti« doživela številne izdaje in prevode v velike svetovne jezike. Delo je prvokrat izšlo v Parizu leta 1910 v založbi Floury in je obsegalo štiri zvezke:

Antična umetnost, Srednjeveška umetnost, Umetnost renesanse, Moderna umetnost.

Ko je Georges Cress leta 1921 ponovno izdal to delo, je bil dodan še peti zvezek: Duh oblik.

Novi izdaji sta izšli leta 1939, dve leti po avtorjevi smrti, in 1947. Cenijo, da je bilo od teh izdaj samo v Franciji prodanih okoli 40.000 izvodov.

To veliko delo je doslej prevedeno v angleščino (»Harpers Brothers«, New York), v španščino (leta 1937 v Madridu in ponovno 1941 v Buenos Airesu v založbi »Poseidon«, v češčino (izdaja »Aventinus« v Pragi), v japonščino itd., zdaj pa bo prvokrat prevedeno tudi v srbohrvaščino, in sicer prvi del.

ANTIČNA UMETNOST v prevodu Alke Škiljan in v redakciji akademskega slikarja Ljube Babiča in dr. Slavka Batušiča.

Zvezek obsega 180 strani formata 15 x 22 cm, tiskan je na belem brezlesnem papirju in vezan v polplatno. Likovna priloga obsega 64 strani črno-belih reprodukcij na posebnem ilustracijskem papirju. Knjigi je dodan sinoptični pregled v obliki tabel, ki bo izredno koristil vsakemu poznavalcu in ljubitelju likovne umetnosti.

Celotno Faurovo delo bo izšlo v petih knjigah v teku dveh let, to je do konca leta 1955. Prvi dve knjigi:

ANTIČNA UMETNOST IN SREDNJEVEŠKA UMETNOST bosta izšli še leta 1954. Cena za vseh pet knjig bo znašala okoli 4500 din.

TO DELO JE NEOBHODNO POTREBNO VSAKEMU KULTURNEMU ČLOVEKU!

Naročniki imajo 10% popusta in bodo dobili vsak zvezek takoj, ko izide iz tiska. Naročniki je treba pošiljati v mesečnih obrokih po 250 din, začeti s 1. julijem, in sicer od 1. do 5. v mesecu na tekoči račun 401-T-1055 založniškega podjetja »Kultura«, Zagreb.

Naročniki iz Zagreba se lahko naroče tudi v zagrebških knjigarnah.

DNEVNE NOVICE

XI. MARIBORSKI TEDEN

od 7.—15. avgusta 1954
VELIKA GOSPODARSKA
RAZSTAVA, KULTURNE IN
SPORTNE PRIREDITVE
25% popusta na železnici

Geografsko društvo opozarja geograf, ki nimajo za udeležbo na septembrskem kongresu v Mariboru zagotovljenih sredstev od lokalnih oblasti, da jih bo po možnosti vsaj delno subvencioniralo samo. Naknadne prijave za kongres sprejemamo še do 15. julija.
Izobesite zastave! — Predsedstvo MLO vabi upravitelje javnih poslopij, hišne svete in lastnike, da v dneh II. Ljubljanskega festivala iz-

obesijo na poslopijih in hišah zastave, ki naj povzgednejo zunanjo praznično silko Ljubljane v festivalnih dneh.
Danes sveže morske ribe v ribarnici in na trgu v Siški.

Ne to ne ono — samo MOTOX je zanesljivo sredstvo proti motom! Razi na zaščitno znamko MOTOX!

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA
Sreda, 30. junija ob 20: Harris: »Molčeca usta«, Abonma E. — (Locky — Stane Česnik.)
Četrtek, 1. julija ob 20: Harris: »Molčeca usta«, Abonma H. — (Locky — Lojze Rozman.)
Petek, 2. julija ob 20: Harris: »Molčeca usta«, Abonma G.
Sobota, 3. julija: Zaprtó

OPERA
Sreda, 30. junija ob 20.30: na Trgu francoske revolucije (pri Križankah): Hristič: »Ohridska legenda«. Balet. Premiera. Gostujejo Veronika Mikarjeva, Dušan Trninič, Breda Pretinarijeva. V okviru prireditve II. Ljubljanskega festivala. Ob slabem vremenu bo predstava v Operi ob istem času.
Od 2. do 12. julija bo gostovala Opera v Trstu.

RADIO

Dnevni spored za sredo, 30. junija
Poročila: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes od 5.30—5.40 Jutrarnja telovadba — 6.30—6.35 Radijski koledar in priveditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Jutrarnji koncert — 7.30 Za gospodinje — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame — 8.10 Poje mladinski zbor nižje gimnazije Reteče — 8.30 Za pionirje — 8.50—9.00 Zabavna glasba — 12.00 Slovenske narodne pesmi izvajajo Vaški kvintet, pojeta Božo in Mirko — 12.30 Za naše kmetovalce — 13.30 Opoldanski koncert — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Melodije za prijetno razvedrilo — 14.30 Turistična oddaja — 14.40 Samospeve slovenskih avtorjev poje mezzosopranistka Dragica Sadnikova, pri klavirju Roman Klasinc (Prenos iz Maribora) — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature: Kljusov Joža: Borba za most — 16.15 Promenadni koncert — 17.10 v plesnem ritmu — 18.00 Modni kotiček — 18.10 Slovenske narodne pesmi izvajajo kvintet »Niko Stritof«, Avgust Stanko in solisti — 18.50 Okno v svet: Honduras in Nikaragua — 19.00 Zabavna glasba, vmes objave in reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Richard Wagner: Letači Holandec, opera v 3. dejanjih — 22.20 Igra plesni orkester Radia Ljubljana — 22.40 Melodije iz glasbenih in revijskih filmov — 23.00—24.00 Nočni koncert Ljubljanskega komornega orkestra.

MARIBORSKE VESTI

XXXV. skupna seja Mestnega zbora in Zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora Maribor bo v sredo, 30. junija ob 16 v sejni dvorani MLO, Maribor, Ulica heroja Staneta št. 1-II., soba št. 87, z naslednjim dnevnim redom: sprememba in dopolnitev odloka o družbenem planu mesta Maribora za leto 1954, odlok o oblikovanju investicijskega sklada in o posojilnih pogojih za gospodarske investicije, odlok o skladi za zidanje stanovanjskih hiš v mestu Mariboru, odlok o ustanovitvi sklada za dvig turizma, posojilo graditeljem stanovanjskih hiš delavcev in uslužbencev, razno.

DROBNI OGLASI

STROJ ZA TESTO, manjši, kupimo. Ponudbe pošljite na pekarno Mlinškega podjetja Požarevač.
»PIONIR«, splošno gradbeno podjetje v Novem mestu, sprejme takoj večje število gradbenih inženirjev, tehnikov in delovodij za svoja gradbišča v Črnomlju, Novem mestu in Stičeni. Plača in stanovanje po dogovoru. N 9

Kmetijska zadruga Vel. Drenova, okraj Trstenički, LR Srbija

obveščā

vse interese vinogradnike, da so njeni združniki vzgojili velike količine sortnih trsnih cepičev na odobrenih in priznanih podlagah.
Interesenti naj nam pravočasno pošljejo svoja naročila, da jim bomo lahko zagotovili kvaliteten cepič.
Za naročila sklepamo pogodbe in smo doslej prodali že velike količine.
Za sorto in podlago jamči zadruga. 3523

Nepričakovano je po kratki mučni bolezni umrl neumorni delavec, član podpisanih organizacij, tovariš

FRANC ŠOBAR

predsednik Občinskega ljudskega odbora Dol. Toplice

Pogreb bo v četrtek ob 16. uri v Dolenjskih Toplicah. — Izkušenemu in zvestemu delavcu v borbi za svobodo kakor tudi v borbi za izgradnjo socializma ohranimo trajen spomin.

Dolenjske Toplice, 29. junija 1954.

ZKS DOLENJSKE TOPLICE
SZDL DOLENJSKE TOPLICE
ZB DOLENJSKE TOPLICE
SINDIKALNA PODRUŽNICA DOLENJSKE TOPLICE

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»Čarobni fižol«

Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 10 do 11 in od 15 dalje.

KINO »KOMUNA«: Ameriški film: »Uročeni«. Tednik. Predstave ob 16, 18.15 in 20.30. — Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 15 dalje.
KINO »SLOGA«: Premiera belgijskega filma: »Banket tihotapcev«. — Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10, bo matineja ameriškega filma: »Prva dama Amerike«. Predprodaja vstopnic od 9—11 in od 15 dalje.
LETNI KINO »TABOR«: Ameriški film: »Prva dama Amerike«. Tednik. Predstava ob 20.30.
LETNI KINO JLA: Francoski film: »V Monte Carlos«. Tednik. Predstava ob 20.30.
LETNI KINO »BEZGRAD«: Ameriški film: »Čarobni fižol«. Tednik. — Predstava ob 20.30.
Predprodaja vstopnic v vseh treh letnih kinematografih upo pred pričetkom predstave.
KINO »TRIGLAV«: Angleški film: »Večna nevesta«. Tednik. Predstava ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »SISKA«: Amer. film: »Skrivnostna cesta«. Tednik: Filmske novice št. 21. — Predstava ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.
JESENICE: »RADIO«: Italijan. film: »Za dva solda upanja«. Predstavi ob 18 in 20. — »PLAVZ«: Amer. film: »Steklena menažerija«. Predstava ob 19. — **LETNI KINO:** »Ameriški film: »Kapitan Kidd«. Predstava ob 20.30.
KRANJ: »STORŽIČ«: Francoski film: »Taras Buljba«. Predstava ob 16, 18 in 20. — **LETNI KINO »PARTIZAN«:** Angl. barvni film: »Jessy«. Predstava ob 20.30. — »SVOBODA«: Francoski film: »Taras Buljba«. Predstava ob 19.
CELJE: »UNION«: Ameriški film: »Titanic«. Predstavi ob 18 in 20. — »DOM«: Ameriški film: »Vrni se, mala Sheba«. Predstava ob 18.15. — **LETNI KINO:** Amer. film: »Vrni se, mala Sheba«. Predstava ob 20.15.
PTUJ: Angleški film: »Odvedena.

KINO »SOČA«

Ameriški film

»Prva dama Amerike«

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. — Predprodaja vstopnic od 10 do 11 in od 17 dalje.

VOJNA POŠTA 9456 — MOSTAR

RAZPISUJE

prvo ofertalno

licitacijo

v vrednosti 3.510.000 dinarjev

OPRAVITI JE TREBA NASLEDNJA DELA:

- ODSTRANITI STREHO IN JO POKRITI S POCINKANO PLOČEVINO 700 m² POVRŠINE — SLIKARSKA IN PLESKARSKA DELA NA POVRŠINI 5024 m²
- BARVANJE MIZARNE Z EMAJLIRANJEM 612 m²
- PARKETIRANJE PROSTOROV 1140 m²
- POPRAVILO VODOVODNE INŠTALACIJE 500.000 DINARJEV

LICITACIJA BO DNE 6. JULIJA 1954 OB 11. URI V PROSTORIH VOJNE POŠTE 9456 — MOSTAR

ELABORATI SO NA VPOGLED VSAK DAN OD 9. DO 12. URE PRI IMENOVANI VOJNI POŠTI

3476

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR DOLENJSKE TOPLICE javlja žalostno vest, da je umrl prvi in sedanji predsednik Občinskega ljudskega odbora tovariš

Franc Šobar

Pogreb nepozabnega, vnetega graditelja ljudske oblasti bo v četrtek, 1. julija 1954 ob 16. uri v Dolenjskih Toplicah.

SLAVA NEPOZABNEMU POKOJNIKU!

Novo mesto, 29. junija 1954.

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR DOLENJSKE TOPLICE

OKRAJNI KOMITE ZKS NOVO MESTO, OKRAJNI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO, OKRAJNI ZBOR PROIZVAJALCEV V NOVEM MESTU javljajo žalostno vest, da je nepričakovano umrl tovariš

Franc Šobar

član Okrajnega zbora proizvajalcev v Novem mestu, predsednik Občinskega ljudskega odbora Dolenjske Toplice, član ZKS, nosilec Ordena zasluge za narod III. stopnje

Vztrajnega, nesebičnega in požrtvovalnega borca za izgradnjo socializma bomo ohranili v trajnem spominu. Na njegovi zadnji poti ga bomo spremlili 1. julija 1954 ob 16. uri v Dolenjskih Toplicah.

SLAVA NJEGOVEMU SPOMINU!

Novo mesto, 29. junija 1954.

TRIJE

E. M. REMARQUE

tovariši

ROMAN 112

»Ali se razumete na konje?« je vprašal Bieling mene.
»Prav nič,« sem odgovoril.
»Tedad pa stavite! Stavite! Toda samo danes,« je pripomnil tiho, »in nikoli več. Ubogajte me. Stavite — vseeno na katerega — na kralja Leara ali na Srebrnega molja, morda tudi na L'heure bleue. Jaz nočem ničesar zaslužiti. Dajte mi samo nekaj, če zadenete.« Od igralske strasti se mu je brada kar tresla. Poznal sem pravilo že od pokera: začetniki so često dobivali. »Prav,« sem dejal, »na katerega?«
»Na katerega hočete — na katerega hočete...«
»L'heure bleue ne zveni grdo,« sem dejal, »torej deset mark na L'heure bleue.«
»Ali si znoreli?« je vprašal Gustav.
»Ne,« sem odgovoril.
»Deset faje na to podrtijo, iz katere bi bili morali že zdavnaj napraviti salame?«

Vrli Lizika, ki je malo prej nazval Gustava konjederec, je na vsa usta pritrjeval. »Kaj takšnega! Ta ti stavi na L'heure bleue! Saj to je krava, ne pa konj, gospod! Majski sen prehitil tega na dveh nogah, če le hoče! Zmaga?«

Bieling me je roteče pogledal in mi namignil.
»Zmaga,« sem dejal.
»Daj se pokopati,« je zakrullil vrli Lizika zaničljivo.
»Človek božji!« Tudi Gustav me je pogledal, ko da sem se spremenil v Hotentota. »Gipsy II., to vendar ve že dojenček v materinem telesu.«

»Jaz ostanem pri svoji L'heure bleue,« sem dejal. Bilo bi proti vsem skrivnostnim zakonom viteške sreče, če bi hotel še zdaj spremeniti stavo.

Mož v llasti srajci mi je izročil moj listek. Gustav in vrli Lizika sta me gledala, ko da vidita pred seboj gobavca. Vidno sta se odmikala od mene in se prerivala k pultu, da bi tam v medsebojnem porogljivem posmehu, v katerem pa je vendarle tičalo obojestransko spoštovanje dveh strokovnjakov, navijala za Gipsy II in Majski sen.

V naslednjem trenutku je nekdo padel. Bil je eden izmed mršavecev, stoječih spredaj pri mizi. Spodrsnilo mu je ob steni in tresčil je na tla. Poštna spredovnika sta ga dvignila in posadila na stol. Njegov obraz je bil sivkastobel. Usta je imel odprta.

»Pomagajte mu vendar!« je dejala ena izmed cip, debeluhasta črnolaska gladko počesanih las in nizkega čela, »naj no nekdo prinese kozarec vode.«

Cudil sem se, kako malo ljudi se je zanimalo za onesveščena. Večinoma so se samo brezbrizno ozrli nanj, potem pa so se spet zanimali za dirke. »To se zgodi zelo pogosto,« je dejal Gustav. »Brezposelni. S stavami napravijo vsak fenig. Zmeraj preže na kup denarja, tisoč proti deset.«

Kočižaj je prišel iz prodajalne cigar s kozarcem vode. Črnolasa cipa je pomohla robec v vodo ter obrisala onesveščencu čelo in senca. Vzdihnil je in nenadoma odprl oči. Bilo je nekaj skrivnostnega v tem, da so se nenadoma spet neslišno zasvetile v povsem ugaslem obrazu — tako, ko da neznano bitje radovedno in hladno gleda skozi razporek otrple, sivkastobele maske.

Dekle je vzela kozarec vode in dala možu piti. Pri tem ga je držala ko otroka v naročju. Potlej pa je vzela brezbriznemu jedcu s skuštranimi lasmi sendvič z mize. »Na, jej, — toda počasi, počasi, — nikar mi ne odgrizni prsta; — tako, zdaj pa spet pij...«

Mož za mizo je poškilil za svojim sendvičem, črnil pa ni nobene besede. Drugi pa je počasi spet dobival barvo. Še nekaj časa je žvečil, potem pa se je opotekajoč dvignil. Dekle ga je spremlilo do vrat. Potem se je naglo ozrla in odprla ročno torbico: »Na — zdaj pa pojdi in rajši žri, kakor da zapravljaj denar za stave.«

O DELU POSEBNE KOMISIJE PRI MLO MARIBOR

Dobiček in znižanja lastne cene in zvišanja prodajne cene bi bilo treba zbirati in deliti ločeno

Posebna komisija pri Mestnem ljudskem odboru Maribor proučuje, kako instrumenti družbenega plana delujejo v praksi. Namen proučevanja je zbrati predloge za spremembo instrumentov, ki v praksi ne ustrezajo.

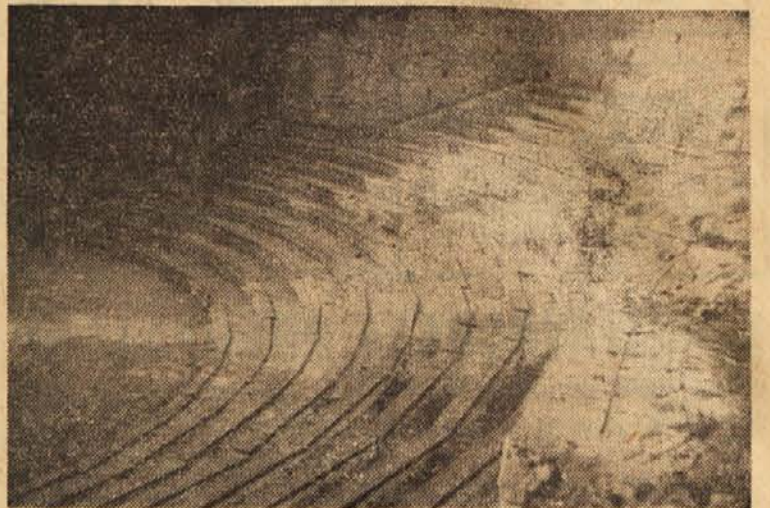
Med važnimi vprašanji, ki jih je komisija že proučila, je vpliv formiranja in delitve dobička na cene. Proizvodnja v mariborskih industrijskih podjetjih prve meseca letošnjega leta kaže, da delovnim kolektivom ni bilo dovolj do tega, da bi znižali polne lastne cene, ker so imeli dovolj možnosti, da so dodatne plače ustvarjali z višjo tržno ceno. Porast cene kaže, da naš trg še vedno prenese zvišanje, zato sedanji ekonomski predpisi in instrumenti družbenega plana ne silijo delovnih ljudi, da bi odkrivali no-

tranje rezerve. Cene tekstila mariborskih tekstilnih tovarnov so se v nekaj mesecih povzpele na tisto višino, ki je veljala pred lanskim jesenskim znižanjem, podjetja pa so planirani dobiček visoko preseglali. Tudi v drugih podjetjih so prevladoval podobne tendence in so planirani dobiček preseglali, ker tako zvišujejo dodatne plače. V primeri s presežkom planirane dobička pa je proizvodnost porasla le za malenkost.

Zgrešene tendence, da bi dviganjem prodajnih cen ustvarjali večji dobiček, je treba pobijati s političnim delom, pa tudi z ustreznimi instrumenti družbenega plana. Nekatere ljudi je namreč težko prepričati o škodljivosti dvigovanja cen, ker se sklicujejo na svobodno tržišče in na prosto formiranje cen. Ob visokem tržnem dobičku pa navadno delovni kolektivi pozabijo na borbo za povečanje produktivnosti dela, ki edino lahko prispeva k izboljšanju življenjskega standarda vseh delovnih ljudi socialistične države. Ti dve nepravilnosti bi bilo moč odpraviti ali vsaj močno omejiti s spremembo razdeljevanja dobička podjetij.

Komisija za analizo instrumentov družbenega plana pri MLO Maribor je predlagala, naj bi ustvarjeni dobiček podjetij delili na dva dela. Dobiček, ki bi ga ustvarili z znižanjem lastne

cene, naj bi v pretečni meri ostal delovnemu kolektivu; od tržnega dobička, ki ni ustvarjen s trdom delovnega kolektiva, temveč je posledica ugodnih pogojev na tržišču, pa bi kolektiv dobil le majhen odstotek za dodatne plače. Tako sprememba v delitvi dobička bi silila vse kolektive, da bi bolj iskali vse možnosti za znižanje polne lastne cene in bi se manj posluževali dvigovanja cen na tržišču. P.

Tako je letno gledališče v Grizah

TO IN ONO IZ CELJA IN OKOLICE

Prvi prospekt mesta

Olepisovalno in turistično društvo Celje je v juniju izdalo, prvič v zgodovini mesta, lepo opremljen prospekt Celja. Tiskan je dvojaravno, opremljen pa s 16 fotografijami pomembnejših znamenitosti iz Celja in okoljskih zdraviliških krajev. V tiskovnem delu je kratak vodič. Za tuje obiskovalce je prospektu priložen vložek — tolmáč v angleškem in nemškem jeziku.

15 milijonov dinarjev za popravila stanovanj

Nedavna poplava je v Celju pokodovala 620 družinskih in vojščakovskih hiš, ki jih sedaj načrtno obnovljajo. V prvi vrsti obnovljajo stanovanja, da bi prizadeti lahko normalno živeli. V ta namen je Ljudski odbor mestne občine Celje dobil iz fonda pomoči poplavljenim 15 milijonov din, v tem ko znaša do sedaj ocenjena škoda na stanovanjskih poslopih 280 milijonov din.

Razen stanovanj bo Mestna občina popravila tudi porušene ograje ob cestah, česar zasebni lastniki hiš ne bi mogli tako kmalu popraviti.

15 novih trgovskih podjetij v okraju

Okrajni ljudski odbor Celje je potrdil predloge o reorganizaciji trgovske mreže na področju okraja Celje. Na osnovi predlogov bodo te dni v vseh krajih reorganizirani trgovska podjetja in poslovalnice. Iz petih velikih trgovskih podjetij: »Savinskega magazina« v Zalcu, trg. podjetja »Izbira-Laško, trg. podjetja »Potrošnik-Vojnik, trg. podjetja »Dom-Slovenske Konjice in Trgovskega podjetja Rogatec bo na novo ustanovljenih 13 samostojnih trgovskih podjetij in 6 samostojnih trgovin.

V Zalcu bo novo trgovsko podjetje »Zalec«, ki bo imelo tri poslovalnice likvidiranega »Savinskega magazina«. Prav tako bodo samostojna trgovska podjetja v Petrovčah, Preboldu, Braslovčah, Polzeli, Laškem, Rečici, Rimskih Toplicah, Vojniku, Dobri, Slovenskih Konjicah, Vitanju in Rogatu. Trgovsko podjetje »Izbira-Rogaška Slatina ostane

Neonsko luč v tovarne

Neonska luč sodi med novejšo tehnične pridobitve. Pri nas si je šele v zadnjih letih utrla pot do praktične in koristne uporabe. Ne le, da jo uporabljamo za reklamne namene, za razsvetlavo trgovin in gostiln, temveč tudi za nočno osvetlitev številnih delavnic in tovarniških oddelkov. Zato so tudi rogaški steklarji namestili v novih oddelkih Steklarne neonsko luč, ki ne utruja oči, čeprav je delo še tako naporno.

Letno gledališče v Grizah in ...

Iz Zalca do Grizh je 20 minut hoda. Sprva drži cesta po ravnem, nato pa gre navkreber, od koder so lepo vidni Savinjska dolina z zelenimi hmeljevimi nasadi. Občina Grizhe ima, razen drugih vsakih znamenitosti, tudi zadržni dom, ki je med najvišjimi v celjskem okraju. Dom je sjeor pod streho, dalje pa ... Pa še nekaj ima-

Slepar in izsiljevalec

Ferdinand Knez je nepoboljšljiv slepar. Po poklicu je sicer izkušen kuhar, vendar nikdar neče poskrbeti za pošteno delo. Izkoristi vsako priliko, da bi si pridobil na nepošten način sredstva za preživljanje. V začetku letošnjega leta si je izmisлил nov način sieparjenja. Začel je zahajati na dom Z. K., katere mož je bil v preiskovalnem zaporu. Izdal je za organa notranje uprave in zahteval od nje denar, češ da ga potrebuje za njegovo moža. Ko ni zlepa nidesar opravil, si je začel groziti, da lo njenega moža dal ustreliti, njo pa aretirati. Z. K. je Knezu verjela in mu v strahu pred grožnjami izročila skupno 20.000 din. Končno je Knez uvidel, da pri K. ne more več pričakovati denarja. Izbral si je novo žrtev. Uslužbenki nekega mariborskega podjetja S. L., katere mož je bil obsojen na daljšo zaporno kazen, se je predstavil kot uslužbenec Tajništva za notranje zadeve. Prigovarjal ji je, naj mu izroči 50.000 din, češ da bo nato s svojimi zvezami dosegel, da bo njen mož že čez šest mesecev izpuščen. S. L. pa premestnemu sleparju ni naselila in ga je pripravila. Na glavni obravnavi je moral Ferdinand Knez izsiljevanje pod tezo dokazov priznati. Obsojen je bil na 5 let strogega zapore. Povrniti mora tudi oskodbavni K. Z. 20.000 din, vprašanje je le, kdaj bo mogla ta denar od njega izterjati.

jo v Grizah, za kar jim lahko celo Ljubljanci zavidajo. Letno gledališče, ki je po legi, urejenosti in velikosti edinstveno v Sloveniji. Naenkrat lahko sprejme do 1000 gledalcev, oder pa lahko prilagodijo celo največjim scenam. Zidati so ga začeli leta 1950. Največ delo so opravili prostovoljno (v vrednosti 4 milijonov dinarjev), v tem ko so morali 3 milijone odšteti v denarju. Točnejše rešeno samo 2 milijona, ker imajo še milijon din dolga. In prav za ta neobogljivi milijoneček gra, kdo ga bo plačal. V Grizah so upali, da bo Okrajni ljudski odbor prispeval nekaj, toda še za grški most ga ni bilo. Pri letnem gledališču bi še morali urediti garderobo za igralce in ustrezno prostoro za kulle in rekvizite. Kaže pa, da Grizani niso kaj preveč navdušeni za tako veliko reč, kot pravijo. Najbrž so razočarani, da tako poredko zasvetijo odskri reflektorji v godišku.

Pričakovati je, da bo sedaj, ko gledališče v Grizah ne bo več okrajno, temveč bodo prevzelo skrb za to DPD »Svoboda« Zalec, Petrovče, Ljubje, Zabukovca in Polzela, bolj zaživelo in opravičilo svoj obstoj. F. K.

Premeten ponarejevalec

Dva leti je bil Bela Orszag poslovodja Kmetijske zadruga »Kancel« v Prekmurju. Kmalu pa je krenil na prosto nepoštenosti. V desetih mesecih je ponesrečil 233.900 din zadrugnega denarja, ki si ga je prilaščil. Razen tega pa se je še v zadržni trgovini zadolžil za precejšniji znesek. Da bi ponesrečil prikril, je ponaredil račune, v katerih je navajal, da je Kmetijska zadruga prodala Trgovskemu podjetju s kmetijskimi pridobitki v Murski Soboti večje količine pridelkov, ki jih Kmetijska zadruga sploh ni imela na zalogi in tako skušal prikazati, da Trgovsko podjetje v Murski Soboti dolguje njegovi zadrugi ponesrečeni znesek. Med preiskavo v Murski Soboti je Orszag dejanje odkrito priznal, vendar je bil zadržan pri preiskovalnim sodnikom v Mariboru, pa je naenkrat začel ponesrečiti tajiti. Pri tem pa je posobil, da je v svoji lastnorčno napisani priložbi zoper preiskovalni zapor popolnoma protudolžno svoje kaznivo delovanje priznal. Okrožno sodišče v Mariboru njegovemu spremenjenemu zadržni priložbi, smatralo je nesporno govorilo v celoti za dokazano in ga je obsojilo na štiri leta strogega zapore.

Silno neurje s točo na Goriskem

Nova Gorica 29. jun. V noči od ponedeljka na torek je na Goriskem deževala kot iz škafa. Naliv je spremenilo močno gorenje in kot dobitni orehi došla toča. Pa dala je dobro četrta ure, ter je kmalu valcem povzročila veliko škodo, ki pa še ni točno ocenjena. Zlasti so prizadeli v grgarski občini, kjer je toča oklestila domala vse sadno drevje in uničila precej zelenjave, žita in drugih poljskih pridelkov.

Med silnim neurjem se je začelo bliskati in okoli ponoči je začela udarjati strela. Močno je prizadela zlasti električno omrežje in transformatorski postaji kraškega daljnovo-odnega v Kromberku je eksplodirala kabelska glava. Nova Gorica je ostala prične tega skoro do jutra v temi. Strela je poškočovala tudi daljnovid v Anohvem in do jutra prekinila dobavo električnega toka mestu in cementarni. Najhuje so bila prizadeta Brda, kjer še danes popoldne niso imeli luči.

Denar za prodani tobak je ponesrečil

Ze leta 1951 je Jakob Simunič kot trafikant ponesrečil 50.000 din, ki jih je iztržil. V teku preiskave pa je Simunič naenkrat iztržil iz Maribora. Sodišče ga je iskalo vsepovedno, končno so ga pa le iztaknili v Ljubljani. Na glavni obravnavi, ki je bila te dni pred okrajnim sodiščem v Mariboru je bilo ugotovljeno, da je primanjkljaj nastal v izredno kratkem času, v dobrih 14 dnevih. Simunič je ponesrečil denar tudi hitro zapravil, v glavnem ga je zapil. Obsojen je bil na pet mesecev zapore. Sodišče je namreč opozorilo, da se je Simuničevemu zdravstvenemu stanju v zadnjem času zelo poslabšalo.

OD VSEPOVSOD

PTUJ

ZA PROSLAVO NA OSTROŽNEM SE JE PRIJAVILO ZE PET TISOC LUDI

V ptujskem okraju so v pripravah na proslavo 10.letnice štajerskih partizanskih brigad na Ostrožnem pri Celju ustanovili okrajni štab ter odbore v občinah in vaseh. Povsod popisujejo borce, aktiviste in intervirance, zbirajo pa tudi zgodovinske pripovedke za Zbornik štajerske in priprave za udeležbo. V ta namen so pripravili posebne bloke, ki veljajo kot potrdilo za plačano vopnino. Prebivalci se za proslavo zelo zanimajo. V občini Grajena se je prijavilo 130 ljudi, v Ptujju okoli 1000, v okraju pa jih je že pet tisoč plačalo vopnino. Predvidevajo, da bo odšlo na Ostrožno okoli 30.000 prebivalcev ptujskega okraja. — r

KOMUNISTI PROUČUJEJO KONGRESNI MATERIAL ZKS

V Ptujju so na dvodnevem seminarju člani Okrajnega in Mestnega komiteja ter sekretarji občinskih komitejev Zveze komunistov proučili gradivo Tretjega kongresa Zveze komunistov Slovenije. Sedaj razpravljajo o teh vprašanjih na sestankih Zveze komunistov po občinah. Najžive vaneje razprave so tam, kjer so komunisti pred seminarjem predelali kongresni material. Sestanke so imeli doslej v Goriskem, Majšperku, Zavrču, Grajeni, Vidmu, v Starših in Makolah, drugod pa jih bodo zaključili te dni. — r

Za poplavlence v Celju je prebivalstvo ptujskega okraja zbralo 1.200.000 din. Podjetja pa nad 2 milijona din. Razen denarja so prijetovali tudi precej živin in krme za živino. V Središču so prispevali vagon sena. — r

MEŽICA

V MEŽICI JE BIL ZBOR VOLIVCEV

Na zboru volivcev v Mežici so razpravljali o občinskem proračunu za leto 1954, ki predvideva 4.522.000 dinarjev dohodkov in izdatkov. Lanski proračun je znašal samo 3.061.000 dinarjev. Po raznih poročilih so zlasti živahno razpravljali o izvrševanju dimnikarskih opravil v Mežici. Volivci so grajali izkoriščevalski odnos dimnikarskega mojstra Alojza Magdiča, ki je zagrebel več grobih nepravilnosti pri posameznih strankah. Zahtevali so, da ga je treba odstraniti iz Mežice in na njegovo mesto postaviti novega dimnikarskega mojstra, ki bo svoje delo opravljal pošteno in v zadovoljstvo Mežičanov. R. D.

KOLIČEVO

V tovarni papirja v Količevem pri Domžalah so izročili svojemu namenu poslopje novega kopalnice, ki je brez dvoma najmodernejša in najlepša pri nas. Zgrajeno je izven tovarniškega obzidja nasproti glavnega vhoda. Za zunanost učinkuje zelo estetsko. V poslopiju je 18 pri in 2 kadi. Voda je toplja in mrzla. Dostop v kabine je s hodnikov, ki jih ogreva centralna kurjava, zratičo pa se skozi postropana okna. Hodniki in kabine so obloženi z belimi ploščicami, tla pa betonska. V poslopiju je tudi stanovanje za oskrbnika, moderno urejena briwvanica ter frizerski salon za ženske. Delavski kolektiv tovarne papirja je porabil za to 13 milijonov dinarjev, kopalnice pa lahko uporabljajo vsi prebivalci. — Predstavniki angleške kemične in papirne industrije, ki so nedavno obiskali tovarno Količevno, so izjavili, da v Angliji nobena tovarna nima tako modernega in v zdravstvenem pogledu tako neoporečnega kopalnice. —

TRBOVLJE

V TRBOVLJAH JE MUZEJ ZACASNO ZAPRT

Pred leti so uredili v prostorih Rudarskega doma v Trbovljah muzej NOB v njem je zbrano veliko dokumentov in slik, ki prikazujejo večletno borbo zasavskih rudarjev proti izkoriščevalcem in pošujevalcem, prvo orožje revirskih partiz-

TOLMIN

Po premieri v Idriji je Gledališče za Slovensko Primorje te dni gostovalo v raznih krajih Tolminske z Maeterlinckovo dramo »Stilmondski župan«, ki je gledalcem zelo ugajala. Dejanje se vrši med prvo svetovno vojno v majhnem belgijskem mestu, ko so nemške čete zasedle delo in se jim je ves narod uprl. Prihodnje dni bodo z dramo Begovića »Brez tretjega« gostovali na Goriskem, kjer bodo imeli 110, in zaključeno predstavo v sezoni 1953-1954. J. K.

V Trbovljah so obnovili v zadnjem času več gostinskih in trgovskih prostorov. Skoraj v vse pa so namestili neonsko razsvetlavo. Na trbovljskem trgu bo odpro prodajalno z mesom tudi združeno podjetje »Mesopromet«.

V četrtak bo uprizorila gledališka družina »Svoboda II.« iz Trbovlj v Delavskem domu dramo »Radikalna kuras.« Svoboda bo poklonila dobiček te predstave Društvu prijateljev mladine.

V nedeljo so uprizorili krmeljski pionirji v domu »Svoboda« Krmelj igrico »Povodni mož«. Delo je režiral tamkajšnji učitelj tov. Držar.

Ob zaključku šolskega leta so odigrali dve enodejanski tudi pionirji iz osnovne šole Sentjanž v kulturnem domu v Sentjanžu. J. K.

RADOMLJE

V Radomljah pri Kamniku so uravnali cesto, ki se v ostrem loku dotika novega prosvetnega doma. Ovinek so odrezali in zgradili novo cestnišče, trikot, ki je ostal med novo in staro cesto, pa bodo spremenili v park. Na praznik republike dne 29. novembra bodo sredi tega parka odkrili spomenik v vojni padlim borcem NOB.

ŠKOFJALOKA

Na zadnji seji ZB v Škofji Loki, ki je bila kmaj sklepna, so se pogovarjali o proslavi 22. julija in udeležbi pri proslavi 10.letnice prvga zasedanja SNOS v Ormožju. Škofjeloško Zvezo borcev bo zastopala 5 članov. Zvečer pred praznikom 21. julija bo na Trati slovesna akademija. Ta dan bodo odšli tudi partizanske patrulje v partizanske kraje. Dne 22. julija bo dopoldne zgodbeni koncert na trgu, popoldne pa na te. lovališču telovadba in nogometna tekma.

Dalje so sklenili, da bodo storili vse potrebno, da bodo ob domačem občinskem prazniku izročili dom ZB svojemu namenu, da bodo uredili park in grobnico za padle borce. Tamkajšnja občina je imela 60 žrtev med NOB. Kot pa za nekaj tednih žrtve še ni znano kdaj in kje so padli, so došli posebno komisijo, ki naj bo po možnosti ugotovi. Določilo so tudi komisijo za podelitev štipeidij partizanskim sirotam, ki jih je v občini devetdeset.

Nekaj tedn srot je že odšlo lotovat v Avstrijo. 5. julija bo odšla nova skupina v Dolenske Toplice, nekaj otrok pa pojde tudi v Split.

Most na Soči

Most na Soči

